

הישיבה המאה ושמונים וחמש של הכנסת השביעית

יום רביעי, כ"ד אייר תשל"א (19 מאי 1971)

ירושלים, הכנסת, שעה 11.01

א. שאלות ותשובות

ראש-הממשלה ג. מאיר:

1-2. הקיצוצים בתקציב שעליהם הוחלט בתחילת שנת התקציבים 1970/71 על-ידי ועדת השר גבתי (בשיעור 10%), הביאו בהכרח לצימצום בכמה פעולות של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. הלשכה עשתה כל מאמץ כדי שקיצוצים תקציביים אלה יפגעו במידה הקטנה ככל האפשר בפעולות הסטטיסטיות העיקריות, ולכן הוחלט בעיקר על צימצום בחלק מעיבודים מפורטים במספר נושאים.

בין הפעולות שהוחלט על צימצומן היה גם סקר ההכנסות. סקר זה נערך ארבע פעמים בשנה (ז"א כל רבע שנה) וסוכם כי בשנת 1970 יבוצע רק פעמיים. תוצאות שני הסקרים נתקבלו במועדים הרגילים. במועד מאוחר יותר, בעקבות פניות של משרדים שונים ובמימון חלקי שלהם, נתאפשרה השלמת הנתונים גם לשתי התקופות האחרות, והסיכום השנתי הכולל של הנתונים מארבעת הסקרים יתקבל בפיגור יחסי קטן.

לאור חשיבות הנושא עושה הלשכה כל מאמץ לקיים בשנת 1971 סקר הכנסות בהיקפו המלא ולאפשר גם פירסום הנתונים במועד. ביחס לפעולות אחרות ניסה משרד ראש הממשלה להבטיח לשנת התקציב 1971/72 את התקציב הדרוש לפעולות החשובות של הלשכה.

3. מימון השבועון "רימון"

חבר-הכנסת א. אבנרי שאל את ראש הממשלה ביום ב' בשבט תשל"א (28 בינואר 1971):

בספרו של הד"ר מיכאל בר-זוהר "הממונה איסר הראל ועלילות שירותי הבטחון", מביא הד"ר בר-זוהר מפיו של הממונה לשעבר על שירותי הבטחון רמז ברור כי שירותי הבטחון יזמו את הוצאת השבועון "רימון" כדי להילחם בשבועון "העולם הזה".

הנני מבקש לדעת:

1. האם יש אמת בפירסום הנ"ל?

2. האם מומן השבועון "רימון", בצורה מלאה או חלקית, מתקציב המדינה, בעיקר מתקציב משרד ראש הממשלה?

3. אם כן – בכמה הסתכמו הוצאות המדינה למימון השבועון "רימון", ומאיזה תקציב נלקח מימון זה?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

לשאלה 1: התשובה שלילית.

לשאלות 2-3: אינן תופסות.

היו"ר ש. רוזן:

שאלה נוספת לחבר-הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי (העולם הזה – כוח חדש):

האם נובע מתשובת כבוד ראש הממשלה כי דבריו של חבר-הכנסת הראל בעניין זה אינם תואמים את האמת?

היו"ר ש. רוזן:

אני מתכבד לפתוח את הישיבה. נפתח בשאלות ותשובות.

1. מינוי ערבים לעוזרי הוראה באוניברסיטה של חיפה

חבר-הכנסת א. אבנרי שאל את ראש הממשלה ביום י"ט בכסלו תשל"א (17 בדצמבר 1970):

"העולם הזה" של יום 11 בנובמבר 1970 טוען כי שירותי הבטחון מונעים מינוי בוגרים ערביים לתפקיד עוזרי הוראה, באוניברסיטה של חיפה.

הנני מבקש לדעת:

האם יש אמת בטענה הנ"ל?

ראש-הממשלה ג. מאיר:
התשובה שלילית.

היו"ר ש. רוזן:

שאלה נוספת לחבר-הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי (העולם הזה – כוח חדש):

כבוד ראש הממשלה, איך מתיישבת תשובה זו עם הודעתו של נשיא אוניברסיטת חיפה, פרופסור אקצין, שאמר בפירוש שהוא מתייעץ עם שירותי הבטחון לפני מינוי עוזרי הוראה, ובכל מקרה שהם פוסלים – הוא פוסל?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

אני חושבת שהשאלה הזאת צריכה להיות מופנית לפרופסור אקצין.

2. צימצום בפעולות הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בשל קיצוצים בתקציב

חבר-הכנסת ד. זכין שאל את ראש הממשלה ביום כ"ח בטבת תשל"א (25 בינואר 1971):

נמסר לי כי לאחרונה מפגרת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בביצועם של מחקרים חיוניים מחמת קשיי תקציב. למוחר לציון את תרומתה החשובה והישיגיה של הלשכה בהכנת נתונים ומדידות בתחומים רבים, שבלעדיהם לא ייתכנו התיכנון הכלכלי וההכוונה הנכונה בתיאומי הפעולות של הממשלה. הודגש בפני כי קשיי התקציב גרמו, למשל, לדחיית השלמתו של סקר ההכנסות, שאין ערוך לחשיבותו לקידום המערכת הסוציאלית במדינה.

אבקש לדעת:

1. האם נכונה הקביעה, כולה או בחלקה, שהצגתי בפניך?

2. האם נקט משרדך צעדים להבטחת פעולתה החיונית של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ואם כן – אילו צעדים?

נגד השגריר י. רבין כי "תיכנן את פעילות הבריונים המקצועיים שתקפו משדרים חסויים בארצות-הברית".

רצוני לשאול:

האם ידועים לממשלת ישראל פרטים על דבר הכאות ופגיעות ביהודים בבית-המועצות לאחר שהגישו בקשות לעלות לישראל, ואם כן — מה אירע במקרים אלו?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

לממשלת ישראל הגיעו ידיעות על פגיעות ביהודים בבית-המועצות אשר ביקשו היתרי יציאה לישראל. המקרה הבולט והאופייני הוא זה של המהנדס היהודי איגור בוריסוב מלינינגרד. לפי הדיווחים ב"ושינגטון פוסט" וב"גארדיאן" (בלונדון) מ-2 בפברואר 1971 נטפלו לבנו ריסוב ולרעייתו ברכבת שלושה בריונים, אשר העליכוהו ואיימו באמרם כי "ירצחו את אלו הרבים פה אשר גוברים זהב ושולחים אותו לישראל", וכי "היטלר לא גמר את המלאכה ביחס ליהודים". הבריונים נטפלו לאשתו של בוריסוב ואותו היכו קשות. בעקבות תקרית זו הוא נעצר במוסקבה על-ידי השלטונות הסובייטיים, והסתבר לו שלא הבריונים הם האשמים, אלא הוא — קרבנם בוריסוב. הוא הועמד לדין ונדון לשלוש שנות מאסר.

ידועים עוד מקרים של פגיעות פיסיות ביהודים בגלל בקשתם לעלות לישראל. ידוע לנו שבמקרים רבים קיבלו יהודים מכתבים אנונימיים רצופי גידופים ואיומים; כאשר יהודים אלו פנו לשלטונות הבטחון הסובייטיים בבקשה להגן עליהם, נענו שאין הם מטפלים במכתבים אנונימיים. מכתבים אנונימיים מסוג זה גם נשלחו לקרובי האסירים.

יש להניח שלא כל המקרים מגיעים לידיעתנו — בפרט ממקומות מרוחקים מהמרכזים הגדולים של ברית-המועצות.

המקרה הבולט של פגיעה חמורה ביהודים סוביי-טיים הנאבקים למען עלייתם ודורשים צדק לחבריהם האסירים, היא הפרשה המחפירה שאירעה ב-26 במאוס השנה. קבוצה של 40 יהודים, בערך, פנתה למשרד התובע הראשי במוסקבה לאחר שהופנתה לשם על-ידי לשכת נשיאות הסובייט העליון (ואני מדגישה: הם הופנו לשם על-ידי המוסד העליון של המדינה). אולם לאחר שבאו לשם עם עצומה, נאסרו ולאחר לילה שבילו בתחנה להתפכחות משכרות, הואשמו בחוליגניות, ורבים קיבלו עונש עד 15 ימים עבודת כפייה, ושניים נשלחו למוסד לחולי-דוח. בין ה"חוליגנים" — המזרחן הנודע מיכאל זנד, זוג קשיש של רופאים פסיכיאטרים שמואל וליוסיה שורוצמן, הרופא האימונולוג בוריס צציק, הפי-סיקאי ולאדימיר פולסקי, ולאדימיר פרסטין, ולאדימיר סלפק וגבריאל שפירא, בין ה"חוליגנים" גם מנהל המח-לקה של משרד ממשלתי ידוע, ולאדימיר רוזנבלום.

וכל זאת ערב פתיחת הוועידה ה-24 של המפלגה הקומוניסטית בבית-המועצות. לדעת משקיפים ומומ-חים היה זה תרגיל המיועד למניעת פניות של יהודים אל המוסד העליון של המפלגה השלטת. זוהי דוגמה לאיזו דרגת שפל מוכנים שלטונות ברית-המועצות לדרת כדי לנסות לשבור את דוחם של יהודים המבקשים לעלות לישראל ודורשים צדק לאחיהם הכלואים.

הי"ד ש. רוזן:

שאלה נוספת לחבר-הכנסת יוסף תמיר.

ראש-הממשלה ג. מאיר:

אני עונה על שאלות בתשובות שלי. חבר-הכנסת אבנרי, אם יש לו שאלות לאנשים אחרים — אני לא הכתובת.

4. דברי שר התחבורה והתקשורת על יחסי ישראל-צרפת

חבר-הכנסת א. אבנרי שאל את ראש הממשלה ביום כ' בשבט תשל"א (15 בפברואר 1971):

"ידיעות אחרונות" של יום 24 בינואר 1971 מצטט את דברי שר התחבורה והתקשורת בשובו מביקור בצרפת.

הציטוטים הם כלהלן:

"חל באחרונה שיפור באווירה הפוליטית בין ישראל לצרפת; קיימת היום מתיחות מעטה יותר ביחסים בין שתי המדינות מאשר רק לפני חצי שנה; הזמן עשה את שלו; לאחר תקופת שפל ממושכת החלו היחסים להשתפר; השינוי במדיניות הצרפתית הוא שהביא לשינוי באווירה".

רצוני לדעת:

1. האם מסר השר לראש הממשלה ולשר החוץ דיווח בעקבות התרשמויותיו הנ"ל?
2. האם יצא שר התחבורה והתקשורת לשליחות מדינית בצרפת?
3. האם חל שיפור ביחסי ישראל-צרפת?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

לשאלה 1: התשובה חיובית.

לשאלה 2: שר התחבורה יצא לצרפת בענייני מש-דרו.

לשאלה 3: לצערנו לא חל שיפור מהותי ביחסים.

הי"ד ש. רוזן:

שאלה נוספת לחבר-הכנסת אוני אבנרי.

אורי אבנרי (העולם הזה-כוח חדש):

כבוד ראש הממשלה, האם יש לשד התקשורת והתחבורה מעמד מיוחד לגבי יחסי ישראל-צרפת שב-עקבותיו הוא מודיע מדי פעם בפעם הודעות על יחסים אלה?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

שר התחבורה והתקשורת, כמו כל שר אחר, נוסף לעניין המיוחד שיש לו במשרדו, הוא חבר הממשלה וכל עניין הנוגע לממשלה ולמדינה הוא מתעניין בו. לא לו ולא לשום שר אחר, פרט לשר החוץ, אין שום מעמד מיוחד בענייני חוץ. אבל לכל חבר ממשלה יש מעמד של התעניינות בכל שאלה.

5. פגיעות ביהודים שביקשו משלטונות ברית-המועצות היתר יציאה לישראל

חבר-הכנסת י. תמיר שאל את ראש הממשלה ביום כ' בשבט תשל"א (15 בפברואר 1971):

ידיעות מברית-המועצות המתפרסמות היום בעתוני ישראל מספרות על: (א) התנפלויות על יהודים שהגישו בקשות לשלטונות ברית-המועצות לעלות לישראל (מקרה פנחס קריגלר במוסקבה); (ב) האשמות ב"איוווסטיה"

אל הנכבד, נסב על הידיעות שפורסמו אותה שעה על פעולות טרור מסוג זה במקומות שונים, ובעיקר בארצות-הברית.

ג. בניגוד לנאמר בשאילחה, לא מסר מזכיר הממ"ש לה לעיתונאים, במסיבת העיתונאים שקיים לאחר ישיבת הממשלה הנ"ל, על גינוי כלשהו של פעולת הליגה להגנה יהודית בקשר להתפוצצות שאירעה באותו זמן בשגרירות ברית-המועצות באוסטרליה, אולם על מנת להסיר כל ספק אפשרי השתמש, בסופו של דבר, בניסוח כלהלן: "ממשלת ישראל שוללת בתוקף נקיטת פעולות טרור במאבק זה כפי שבוצעו לאחרונה בארצות-הברית ובמקומות אחרים". ברור כי עמדה זו בעינה עומדת.

7. צוותים להכנת מפה ישראלית

חבר'ה הכנסת ש. תמיר שאל את ראש הממשלה ביום כ"ז בשבט תשל"א (22 בפברואר 1971):

ידיעות בעתונות מוסדות על הקמת צוותי פעולה לגיבוש עמדה ישראלית בשאלת הגבולות שישראל מוכנה להסכים להם במסגרת הסכם שלום עם ארצות-ערב. סופר "הארץ" דן מרגלית כותב בעתונות מיום 20 בפברואר 1971, כי מספר צוותים מכינים את המפה הישראלית להסדרי השלום. בין השאר נמסר כי בראש אחד הצוותים עומד מר וולטר איתן ובצוות אחר פועל קצין בכיר בצה"ל.

אבקש את כבוד ראש הממשלה להשיבני:

1. האם נכונה הידיעה כי צוותים להכנת המפה הישראלית המוסמכת להסדרי שלום עם הערבים הוקמו בתיאום פעולה עם משרד החוץ ומשרד ראש הממשלה?
2. מה תפקידים המדויקים של צוותים אלו?
3. כמה צוותים הוקמו?
4. מי האנשים המאיישים צוותים אלו?
5. מה הן התכניות המוצעות על-ידי הצוותים?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

לשאלות 1-5: מומן לזמן מתבקשים צוותי מומ"ח להכין חומר בנושאים שונים לשם דיון כאשר יעלו על הפרק.

מובן שהצוותים העוסקים בהכנת החומר לא נת-בקשו להמליץ על אפשרות מסוימת. לא הובאה כל המלצה ולא נערך בממשלה דיון בנושא קביעת גבולות.

8. דברי שר הבטחון בפגישה עם נכי צה"ל

חבר'ה הכנסת ש. כהן שאל את ראש הממשלה ביום כ"ז בשבט תשל"א (22 בפברואר 1971):

"מעריב" מיום 17 בפברואר 1971 מצטט את דברי שר הבטחון משה דיין, שנאמרו בפגישה עם נכי צה"ל במסעדת "קסבה" בתל-אביב, כלהלן: "אני מעדיף את שארם-א-שייך בלי שלום מאשר שלום בלי שארם-א-שייך".

אודה לכבוד ראש הממשלה אם תשיבני:

1. האם הוסמן שר הבטחון על-ידי הממשלה להשמיע הצהרה זו?
2. האם הצהרתו הנ"ל של שר הבטחון מבטאה את מדיניותה המוסמכת של ממשלת ישראל?

יוסף תמיר (גח"ל):

כבוד ראש הממשלה, האם בנוסף להחלטות הכנסת בנושא ברית-המועצות והיהודים בה, פעלה הממשלה כממשלה על מנת למחות על הפגיעות הפיסיקות ביהודים, והאם נקטה גם צעדים שונים מאלה שנתקבלו בהחל-טות הכנסת?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

הממשלה עשתה ועושה על מנת להביא לידיעת כל מי שיכול להשפיע, לעזור ולמחות, כדי לשנות את הנוהגים האלה.

6. עמדת הממשלה כלפי פעולות הליגה להגנה יהודית

חבר'ה הכנסת ש. תמיר שאל את ראש הממשלה ביום כ' בשבט תשל"א (15 בפברואר 1971):

שבועון "העולם הזה" מיום 20 בינואר 1971 מוסר כי ביום 17 בינואר 1971, בתום ישיבת הממשלה, הקריא מזכיר הממשלה מר מיכאל ארנון את החלטת הממשלה על גינוי פעולות טרור נגד שגרירויות ברית-המועצות בארצות-הברית ואוסטרליה, בקשר למאבק על הצלת יהודי ברית-המועצות. השבועון מספר כי מספר עיתונאים הסבו את תשומת לבו של מר ארנון לעובדה כי הפיצוצים בשגרירויות ברית-המועצות באוסטרליה לא בוצעו על-ידי יהודים או גורמים הקשורים לליגה להגנה יהודית בארצות-הברית. אולם בהסתמך על החלטת הממשלה עמד מזכיר הממשלה על דעתו וטען כי "זו היא אינפור-מציה טרייה של הממשלה". לבסוף, בלחץ העיתונאים, הסכים מזכיר הממשלה להשמיט את הפעולה באוס-טרליה מתוך החלטת הממשלה.

בינתיים הוברר סופית כי פיצוץ שגרירות ברית-המועצות באוסטרליה נעשה על-ידי שני בולגרים צעירים, ללא כל קשר למאבקי הליגה להגנה יהודית בארצות-הברית, נגד הפליית יהודי ברית-המועצות.

נוכח העובדות הללו אבקש את כבוד ראש הממשלה להשיבני:

1. האם נכונות הידיעות הנ"ל, על מסיבת העתו-נאים של מזכיר הממשלה ונסיבות ניסוח החלטת הממ"ש של הנ"ל?
2. אם כן — על סמך איזה מידע החליטה הממשלה ביום א' 17 בינואר 1971 לגנות את פעולות הטרור של הליגה להגנה יהודית באוסטרליה?
3. האם נוכח העובדות במקרה הנזכר בוטלה הח-לטת הממשלה?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

1-3. א. עיקרה של החלטת הממשלה, שאליה מתייחסת השאילחה, הוא בברכתה של ממשלת ישראל על התעוררות בקרב העם היהודי בתפוצות בהזדהות עם מאבקם של היהודים בברית-המועצות ועל ההיענות מטעם ממשלות וגורמים בין-לאומיים רבי-השפעה לפ-עולה למען זכות העלייה של היהודים מברית-המועצות. הממשלה ראתה ורואה צורך חיוני בכך שהפעילות הצי-בורית-המדינית הזאת תימשך ותגבר, אולם היא שללה ושוללת בתוקף נקיטת פעולות טרור במאבק זה.

ב. הדיון בממשלה, בישיבתה שאליה מתייחס השו-

ממשלת ישראל החליטה להחזיר חלקים ניכרים של השטחים למדינות ערב תמורת שלום. עוד מוסיף השבוע-עון, כי ועדה עליונה עוסקת עתה בישראל בהתווית מפת הגבולות המוצעים.

רצוני לשאול:

האם יש אמת בפירסומים אלה?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

השואל התייחס לגליון השבועון "טיים" מ-21 בפברואר 1971. בתאריך זה לא הופיע כל גליון "טיים". יש גליון מ-22 בפברואר 1971, אך הידיעה המוזכרת בשאלה זו איננה מופיעה בו. לעומת זאת מופיעה ידיעה מעין זו בגליון "טיים" מיום 1 במארכס 1971 והיא איננה נכונה.

הי"ר ש. רוזן:

שאלה נוספת לחבר-הכנסת אורי אבנרי.

אורי אבנרי (העולם הזה—כוח חדש):

האם רוצה הגברת ראש הממשלה לומר, שבכלל בממשלה אין שום צוות המכין אפילו תכניות, בגדר תכנון, לגבי גבולות עתידיים?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

זו לא שאלה נוספת. יתכבד חבר-הכנסת אבנרי, אם הוא רוצה, לשאול שאלתה מיוחדת.

12. תשובתה של הממשלה ליזמת השגריר יארינג

חבר-הכנסת א. ורדיגר שאל את ראש הממשלה ביום ג' באדר תשל"א (28 בפברואר 1971):

בעתון "הארץ" מהיום, בידיעה על תשובתה של ממשלת ישראל ליזמת יארינג, נאמר בשם מקורות ידעיים דבר כי על שולחן ראש הממשלה ושר החוץ מונחת הצעה לא להזכיר בתשובת ישראל לד"ר יארינג את ההחלטה שישאל לא תשוב לגבולות ה-4 ביוני 1967.

רצוני לשאול:

1. האם נכונה ידיעה זו?

2. אם כן — מה הניע את כבוד ראש הממשלה לשנות את הנימה של החלטת הממשלה, המתנגדת לנסיגה לגבולות ה-4 ביוני?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

לשאלה 1: התשובה שלילית.

לשאלה 2: אינה תופסת.

13. היתאחויות בבקעת-הירדן

חבר-הכנסת א. אבנרי שאל את ראש הממשלה ביום י' באדר תשל"א (7 במארכס 1971):

"מעריב" של יום 28 בפברואר 1971 מוסר כי נקבעו שטחי התיישבות לשני ישובים חדשים בבקעת-הירדן. לפי "מעריב" יוקם אחד הישובים כהיתאחות נח"ל והשני כיישוב אורחי מלכתחילה.

הנני מבקש לדעת:

1. האם יש אמת בידיעה הנ"ל?

2. אם הידיעה נכונה — היכן יוקמו הישובים ואימתי?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

אין לי מה להוסיף על תשובת שר הבטחון ביום 9 במארכס 1971 על שאלתה של חבר-הכנסת ש. כהן באותו עניין.

9. מעמד השפה הערבית במדינה

חבר-הכנסת א. נח"ל שאל את ראש הממשלה ביום כ"ט בשבט תשל"א (24 בפברואר 1971):

חברי הכנסת הערבים דורשים זה עשרים שנה ממש-רדי הממשלה השונים לנהל התכתבויותיהם עם האזרחים הערבים הישראליים בשפה הערבית.

הנני מבקש לדעת:

1. האם השפה הערבית היא שפה רשמית במדינה?

2. אם כן — האם תורה ראש הממשלה למשרדי הממשלה להשיב בשפה ערבית למכתביהם של אזרחי ישראל ערבים?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

1. בהתאם לחוק החל בישראל, הרי בבתי-המשפט ובמשרדי הממשלה מותר השימוש בשפה העברית ובשפה הערבית. זכות זו מסורה הן לאזרחים הפונים אל בית-המשפט או אל משרד ממשלתי, והן בידי רשויות המשפט ועובדי המדינה המשיבים על הפניות, היינו — גם אלה האחרונים רשאים לבחור את השפה, מבין השתיים, שבה ישיבו לפניה.

2. כפי שהוסבר לעיל, רשאי אזרח ערבי להפנות פנייתו לרשויות המדינה בשפה הערבית, ואם כי לפי החוק הזכות בידי העובד הנוגע בדבר להשיב בעברית, ניתנו הוראות כי יצרפו, במידת האפשר, נוסח של תרגום לערבית למכתב אשר בו כלולה תשובה לפניה שנעשתה בערבית.

10. הפעלת חוק השירות הלאומי

חבר-הכנסת מ. אביוהר שאל את ראש הממשלה ביום ג' באדר תשל"א (28 בפברואר 1971):

שאלת הפטור משירות צבאי לבנות המצהירות על טעמי דת ושאלת אי-הפעלתו של חוק השירות הלאומי אינן יורדות מסדרי-יומו של הציבור, ומעידים על כך, בין השאר, מאמרים וידיעות בעתונות (למשל נתונים שמביא אלי רביב ב"הארץ" מיום 10 בפברואר 1971). לאור תגובת הציבור בכללו — התיילות והתיילים במיוחד — אודה לכבוד ראש הממשלה אם תשיבני:

1. מה בדעת הממשלה לפעול בנושא זה?

2. האם הוכנו תכניות לשיבוץ כוח-האדם שאינו משרת בצה"ל במסגרות שירות לאומי, על מנת שלא ייעשה שימוש לרעה בפטור משירות צבאי, וכדי שהנ"ל לא יהיה תמריץ להצהרות שוא?

3. אם כן — מה גורלן של תכניות אלה?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

נושא הפעלתו של חוק השירות הלאומי נמצא עתה על סדרי-יומה של הממשלה.

11. הכנת מפת גבולות

חבר-הכנסת א. אבנרי שאל את ראש הממשלה ביום ג' באדר תשל"א (28 בפברואר 1971):

השבועון, "טיים" מיום 21 בפברואר 1971 טוען כי

ראש-הממשלה ג. מאיר:

1-2. גרעין נח"ל נערך נאחו בבקעת-הירדן ב-24 בדצמבר 1970 בסמוך לכפר עוג'ה. גרעין אורחי נאחו בבקעת-הירדן ב-4 במאי 1971 על אדמות חמרה, כ-12 ק"מ ממערב לירדן, בסמוך לכביש גשר דמיה.

14. דחיית תכנית רוג'רס

חבר-הכנסת מ. בן-פורת שאל את ראש הממשלה ביום י' באדר תשל"א (7 במארס 1971):

בהזדמנויות שונות דחתה כבוד ראש הממשלה את הגבולות ששורטטו על-ידי מזכיר המדינה רוג'רס בנאומו מיום 9 בדצמבר 1969.

רצוני לשאול:

1. האם עדיין עומדת הממשלה על דחייה זו?
2. האם עמדת הדחייה הנוכחית גם לאחרונה לנציגים האמריקאים ולשליח האו"ם יארינג?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

לשאלה 1: התשובה חיובית.

לשאלה 2: התשובה חיובית.

15. ידיעה בעניין הכנת מפת גבולות בטחון לסיני

חבר-הכנסת א. שוסטק שאל את ראש הממשלה ביום י' באדר תשל"א (7 במארס 1971):

ביום 1 במארס 1971 כותב סופר "הארץ" מר דן מרגלית, כי "בממשלה הוצע להגיש מפת גבולות בטחון בסיני לדיון עם ארצות-הברית". הצעה זו הועלתה, לדברי סופר "הארץ", בידי השר לקליטת העלייה מר נתן פלד.

הנני מבקש לדעת:

1. האם נכונה הידיעה?
2. האם אמנם צוירה מפת גבולות הבטחון בסיני לצורך שהוכר בדברי השר פלד או לכל מטרות אחרות?
3. האם אפשר לקבל מידע על פרטי המפה האמורה?
4. האם המפה האמורה משקפת את עמדת הממשלה של ממשלת ישראל לגבי נסיגה אפשרית מסיני?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

לשאלה 1: התשובה שלילית.

לשאלות 2-4: אינן תופסות.

16. עמדת הממשלה בעניין המאבק הציבורי לזכויותיהם של היהודים בברית-המועצות

חבר-הכנסת ש. תמיר שאל את ראש הממשלה ביום י' באדר תשל"א (7 במארס 1971):

נוכח ההלטה של ועידת יהדות העולם בבריסל לגירושו של הרב כהנא ולמניעת רשות הדיבור ממנו בוועידה, ולאור מספר התבטאויות בנושא זה מצד ראש הממשלה — אבקש להשיבני:

האם עמדתה הרשמית של ממשלת ישראל היא, כי הליגה להגנה יהודית, לדבות מנהיגיה, חבריה ותומכיה, שמספרם הכולל, לפי ידיעתי, מגיע לעשרות אלפי יהודים בארצות-הברית, אינם רצויים כחברים או פעילים במוסדות יהודיים בין-לאומיים, וכי יש למנוע מהם כל אפשרות ליטול חלק במאבק המאורגן החותר להבאת יהודי ברית-המועצות לארץ?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

לא. ממשלת ישראל לא נקטה כל עמדה רשמית לגבי הליגה האמורה בשום שאלה מן השאלות הנזכרות בשאלתה.

ממשלת ישראל רואה ערך רב בהגברת המאבק הציבורי לזכויותיהם של היהודים בברית-המועצות והיא שוללת נקיטת מעשי טרור במאבק זה.

17. הערכת ממשלת ישראל לגבי עמדת**ארצות-הברית בעניין הגבולות**

חבר-הכנסת ש. תמיר שאל את ראש הממשלה ביום י' באדר תשל"א (7 במארס 1971):

סופר "המדיני" של עתון "מעריב" מר יוסף חריף מוסר בעתונו מיום ו', 26 בפברואר 1971, כי נאומו של נשיא ארצות-הברית מר דיכ'יד ניקסון מיום 25 בפברואר 1971 משנה את הערכת ממשלת ישראל, לרבות ראש הממשלה, לגבי עמדת ארצות-הברית ביחס לגבולות.

עוד נמסר, כי עד עתה פעלה ראש הממשלה על סמך ההנחה כי תכנית רוג'רס היא הצעת הסטייט דיפרט-מנט ואינה משקפת את עמדת נשיא ארצות-הברית. עתה, נוכח נאומו של נשיא ארצות-הברית מיום 25 בפברואר 1971, אבקש את כבוד ראש הממשלה להשיבני:

1. האם פעלה ראש הממשלה עד היום על יסוד ההנחה כי מדיניות מיינסטרים החוץ האמריקאי אינה זהה עם עמדת הבית הלבן באשר לאפשרות של הסדר מדיני במזרח התיכון?
2. האם לאור נאומו של הנשיא ניקסון מיום 25 בפברואר 1971 עדיין פועלת ראש הממשלה על יסוד הנחה זו?

3. האם לפי ידיעת ראש הממשלה נתמכת תכנית רוג'רס גם על-ידי הנשיא ניקסון?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

1-3. ממשלת ישראל פעלה ופועלת בהנחה שעמדת ממשלת ארצות-הברית מובעת על-ידי דובריה המוסמכים.

18. הכנת מפות לצורך משא-ומתן

חבר-הכנסת ש. תמיר שאל את ראש הממשלה ביום י' באדר תשל"א (7 במארס 1971):

סופר "הארץ" מר דן מרגלית מוסר בעתונו מיום 24 בפברואר, כי "בינתיים כבר סיים הצוות הבכיר בראשותו של איש בטחון בכיר את הכנתן של מפות גבולות הבטחון. מפותיו הוגשו לראש הממשלה, אך אינן נמצאות על שולחן הממשלה ועל סדר-יומה".

ממקורות אחרים נמסר כי הצוות הנ"ל הכין שלוש מפות לצורך המשא-ומתן האפשרי עם מצרים.

אבקש את כבוד ראש הממשלה להשיבני:

1. אילו צוותים עוסקים בגיבוש מפות שתגיש ממשלת ישראל במסגרת המשא-ומתן עם ממשלות ערב?

2. אילו מפות הוכנו?

3. האם התקבלו המפות על דעת הממשלה כולה?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

הנני להפנות את השואל לתשובתי שניתנה היום לשאלתה שלו באותו נושא.

21. משמעות המונח "גבולות בטחון"

חבר-הכנסת א. אבנרי שאל את ראש הממשלה ביום כ"ד באדר תשל"א (21 במארס 1971):

לאחרונה מרבים שרי הממשלה ודובריה להשתמש במונח "גבול בטחון".

אבקש לדעת:

1. האם קיימת הגדרה מוסכמת למונח זה?
2. אם קיימת הגדרה כנ"ל — מה היא?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

1-2. אין זה מסוג הדברים שלגביהם יכולה להיות הגדרה משפטית מדויקת. בהזדמנויות שונות הבהירו חברי הממשלה מה כוונתנו כשאנו מדברים על גבולות בטוחים וברי-הגנה. בראיון שנתתי לגלי צה"ל ושפורסם בשבועון "במחנה" ב-26 באפריל 1971 אמרתי בין השאר: "אני אומרת תמיד, כאשר אנחנו מדברים על גבולות בטוחים, שהדבר דרוש לא רק כדי שנוכל להגן על עצמנו בקלות גדולה יותר, אלא שהגבולות הטובים יותר ימנעו מלחמות להבא".

היו"ר ש. רוזן:

שאלה נוספת לחבר-הכנסת אורי אבנרי.

אורי אבנרי (העולם הזה—כוח חדש):

כבוד ראש הממשלה, נדמה לי שזו נקודה חשובה. ראש הממשלה הקודם, מר לוי אשכול המונה, הצהיר פעם מעל במת הכנסת, שיש הבדל בין גבולות בטחון לבין גבולות ריבונות, דהיינו, שגבול בטחון יכול להיות מעבר לגבול ריבונות. האם הממשלה הנוכחית מבחינה עדיין בין גבולות בטחון לבין גבולות ריבונות?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

כאשר הממשלה תדון בכך, תקבע ותחליט בעניין הגבולות, אך אי-אפשר לדעת מראש מה ואיך היא תחליט באותו זמן, ואם תבחין בין גבולות בטחון לגבולות מדיניים או לא.

22. ידיעה בעניין הסדר לגבי שארם-א-שייך

חבר-הכנסת א. אבנרי שאל את ראש הממשלה ביום כ"ט באדר תשל"א (26 במארס 1971):

"הארץ" של יום 17 במארס 1971 מוסר, כי ראש הממשלה לא שללה בעת ביקורה בארצות-הברית רעיון שהועלה אז לגבי חכירת שארם-א-שייך על-ידי ישראל. אבקש לדעת:

האם הידיעה דלעיל נכונה?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

לא נכנסתי לכל דיון בנושא זה, באשר לא היתה כל הצעה כזו.

23. ידיעה על תכנית לנסיגה מאזור תעלת סואץ

חבר-הכנסת ש. תמיר שאל את ראש הממשלה ביום כ"ט באדר תשל"א (26 במארס 1971):

סופר "ווישינגטון פוסט" בירושלים, מד ג'ונתן ראנדל, מפרסם בעתונו ובעתון "מעריב" מיום ד', 10 במארס 1971, כי ממשלת ישראל שוקלת ביצוע תכנית חדשה לנסיגה חד-צדדית של כוחותיה מתעלת סואץ כדי לאפשר למצרים לפתוח את תעלת סואץ לשיט. עוד

19. דברי ראש הממשלה על יחסי

ישראל—ארצות-הברית

חבר-הכנסת ש. תמיר שאל את ראש הממשלה ביום י"ב באדר תשל"א (7 במארס 1971):

סופר "מעריב" מד דניאל דגן מוסר בעתונו מיום 26 בפברואר, שבהופעתה בפני מועצת איחוד הקבוצות והקיבוצים אמרה ראש הממשלה כי "הלחץ על ישראל ישנו ויגבר, אבל לא צריך לדבר עליו ולהזמין אותו".

אבקש את כבוד ראש הממשלה להשיבני:

1. האם נאמרו דברים אלו על-ידי ראש הממשלה?
2. האם קיים לחץ אמריקאי על ישראל?
3. במה בא לחץ זה לידי ביטוי מעשי?
4. מה היא מגמתו המוצהרת המדייקת של הלחץ האמריקאי הזה?
5. מה היא עמדת ממשלת ישראל נוכח לחץ זה?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

1. מאחר שלא נרשם פרוטוקול הדברים, אינני יכולה לקבוע מהו נוסח הדברים המדויק. כפי שנאמר בכתבה, לא היתה הפגישה פתוחה לעיתונאים ולכן מה שפורסם — פורסם מכלי שני או שלישי.

2-5. אין ספק שבהקשר דברי על יחסי ארצות-הברית—ישראל התייחסתי לדברים המוסכמים בינינו ולא להשלכות אלו חלוקים, והבהרתי שדיבור בלתי-פוסק בעתונות שלנו על לחץ קיים או אפשרי, יש בו בעצמו משום הזמנה ללחץ.

היו"ר ש. רוזן:

שאלה נוספת לחבר-הכנסת שמואל תמיר.

שמואל תמיר (המרכז החפשי):

גברתי ראש הממשלה, הבוקר פורסם בעתונות כי החל בחודש מאי לא ייענו כנראה הזמנות ישראליות לציד. האם קיבלה ראש הממשלה או הממשלה הודעה בנדון, שעליה יכולה היא לדווח לכנסת?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

אינני מוכנה, ולפי דעתי גם אינני צריכה, לענות על שאלות כגון אלה מעל במת הכנסת.

20. יחסי צרפת—ישראל

חבר-הכנסת א. אבנרי שאל את ראש הממשלה ביום י"ד באדר תשל"א (11 במארס 1971):

בחזרו מצרפת הצהיר שר התחבורה והתקשורת כי חל שינוי לטובה במדיניות צרפת כלפי ישראל ("ידיעות אחרונות" של יום 24 בינואר 1971).

בתשובה לשאלתה שלי מיום 24 בפברואר 1971 ושאלתה של חברת-הכנסת ש. ארבל-אלמולינו, קבע שר החוץ כי לא חל שינוי מהותי במדיניות צרפת. שר החוץ הסתמך לצורך זה על הצהרת הנשיא פומפידו מיום 21 בינואר 1971.

אבקש לדעת:

האם חל שינוי לטובה במדיניות צרפת כלפי ישראל?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

אין לי מה להוסיף על דבריו של שר החוץ בתשובתו שניתנה ביום 24 בפברואר 1971 לשאלתה של חבר-הכנסת שושנה ארבל-אלמולינו בעניין זה.

הוא בעל הבעיה והמלה האחרונה, ובפרט באשר ידוע כי ממשלת ישראל אינה מכירה בקיומו של העם הפלשתיני. דיין לא הניח לאיש לגמור את דבריו והשיב לו: "ממשלת ישראל לא תסכים לשום פתרון אשר לא יתקבל על-ידי הפלשתינים. אתם כאן מייצגים את כל העיר שכם ושיחתי אתכם מבטאת את הגישה הרשמית ואני מקווה כי תכנה ויעבר לכל הפלשתינים והעברים. הגענו למבוי סתום וכל פתרון אשר לא יסכימו לו הפלשתינים הוא פתרון פסול ואין סיכוי להצלחתו. אני משוכנע בכך וממשלתי משוכנעת כי בכל מקרה יהיו לפלשתינים מדינה וזהות משלהם." כאן שאל אחד המשתתפים: "מה יהיה גורלו של המלך?" — דיין השיב: "זה אינו מעניין אותי אם המלך ילך או יישאר, כשם שלא מעניין אותי מי תבחרו כנשיא מדינתכם. אבל אדבר אתכם גלויות: לא נסכים לסוליון אל-נבולסי ולא לג'ורג' חבש. וכן אציין שאין הסכמתנו להקמת המדינה הזאת, פלס-תיק, מצמצמת לגדה המערבית בלבד. אנו רוצים שהיא תכלול גם את ירדן."

אבקש לדעת:

האם העובדות הנ"ל ידועות לראש הממשלה?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

אין לי מה להוסיף על תשובת שר הבטחון ביום 4 במאי 1971 על שאילתה של חבר-הכנסת שלום כהן באותו עניין.

25. מדיניות הממשלה בשאלת הגבולות

חבר-הכנסת ש. תמיר שאל את ראש הממשלה ביום ט' באייר תשל"א (4 במאי 1971):

בעתון "הצופה" מיום א', 28 במארכ 1971, נמסר מאת סופרו בקריית ירושלים כי "ישראל עשתה צעד קדימה בדרך לציר מפות והבהרת עמדתה בשאלת הגבולות, לפי בקשת ארצות-הברית, ונציגי ישראל הודיעו כי הדברים שראש הממשלה, מרת מאיר, אמרה לסגן עורך ה"טיימס" אושרו על-ידי הכנסת בכך שדחתה הצעת אי-אמון על רקע דברים אלה, ולכן הם דברים המביעים למעשה את עמדת הממשלה בשאלת הגבולות". נוכח הדברים המצוטטים מן העתון "הצופה" אבקש לדעת:

1. האם הידיעה הנ"ל נכונה?

2. האם מסרו גורמים ישראליים לגורמים בממשלת ארצות-הברית כי דברי ראש הממשלה בראיון לסגן עורך ה"טיימס" הלונדוני, לאור דחיית הצעת אי-אמון בכנסת, הם אמנם מדיניות ממשלת ישראל בשאלת הגבולות?

3. האם החלטה בדבר הגבולות שפירטה ראש הממשלה נתקבלה על-ידי הממשלה?

4. אם כן — האם נתקבלה החלטה להעביר פרטי החלטת הממשלה לידיעת גורמים בממשלת ארצות-הברית?

5. האם פנו גורמים בממשלת ארצות-הברית, לרבות חוגים ממשרד המדינה, בתביעה כי ישראל תעביר לידיעתם פרטים מדויקים בדבר הגבולות המוצעים על-ידי ישראל כבסיס להסדר שלום?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

לשאלה 1: התשובה שלילית.

נמסר, כי התכנית מכוננת לדילול כוחות צה"ל עד למרחק של כ-40 ק"מ בעומק מדבר סיני מתעלת סואץ, במטרה לשפר את התדמית הישראלית בעולם.

אבקש לדעת:

1. האם נכונה הידיעה?

2. אם כן — מה הם פרטי התכנית המוצעת?

3. האם גרונה תכנית זו באופן רשמי בממשלת ישראל, או בוועדת שרים כלשהיא, או במסגרת אחרת כלשהיא שוטלים בה חלק שרים בכירים בממשלת ישראל?

4. האם הועלתה התכנית הנ"ל, לפרטיה או בקוויה הכלליים, גם בפני ממשלת ארצות-הברית?

5. מה היתה תגובת ארצות-הברית להצעה?

6. האם הועלתה התכנית, לפרטיה או בקוויה הכלליים, באמצעות גורמים מתווכים גם בפני ממשלת מצרים?

7. אם כן — מה היתה תגובתה?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

לשאלה 1: הידיעה כפי שפורסמה וצוטטה בש-אילתה איננה נכונה.

משאלות 2-7: אינן תופסות. עמדתה העקרונית של ממשלת ישראל בעניין פתיחת תעלת סואץ הובהרה בהודעתי בכנסת ביום 9 בפברואר 1971.

היו"ר ש. רוזן:

שאלה נוספת לחבר-הכנסת שמואל תמיר.

שמואל תמיר (המרכז החפשי):

שאלתה זו הוגשה ב-26 במארכ 1971. בינתיים נתפרסם שבוע שעבר, ששר הבטחון, בשיחה עם מר ג'וזף סיקסו, סגן שר החוץ האמריקני, הביע דעה מאוד דומה, אלא שבמקום 40 קילומטר דיבר על 30 קילומטר. האם יכולה ראש הממשלה לאשר בפומבי שלא היתה הצעה כזאת מטעם שר הבטחון?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

לא היתה הצעה כזאת מטעם שר הבטחון.

24. דברי שר הבטחון על בעיית הפלשתינים

חבר-הכנסת ש. כהן שאל את ראש הממשלה ביום י"ט בניסן תשל"א (14 באפריל 1971):

בשבועון "אל-חואדיס" הביירותי מיום 5 בפברואר 1971 התפרסמה הידיעה הבאה תחת הכותרת "הגשרים הפתוחים של משה דיין":

ב-22 בספטמבר 1960, ביום שלישי לפני הצהריים, הוזמנו כ-15 נכבדים בשכם למשרד המושל. נאמר להם כי התעוררה בעיה חשובה ומחכה להם אישיות בכירה. כאשר הגיעו הופתעו לראות את דיין, אשר קם ולחץ את ידהם, באמרו: "אתם יודעים שהמצב גרוע בירדן. מער-כות עקובות מדם מתחוללות שם בין הפידאין לצבא הירדני. אינני רוצה להרבות בדיבורים, אלא רק לשאול אם לא הגיע הזמן שאתם, כאישים פלשתיניים, תבינו כי הבעיות הערביות-ישראליות הבשילו והגיע הזמן לקטוף את הפירות במסגרת פתרון סופי ומוסכם." כאן הופסק דיין על-ידי אחד הנכבדים שאמר, כי העם הפלשתיני ידחה כל פתרון שלא יתחשב ברצונו, באשר

מתפרסמת ידיעה, שב-19 בינואר נתפס בקרבת קואנדה שבאנגולה נשק המיוצר בישראל. הכתבה מוסיפה שב-1962 הוזכר שהכוחות הפורטוגזים במוזמביק היו מצויים דים במכונות ירייה מסוג עוזי, הנושאים את הסמל של הצבא המערב-גרמני.

נוכח האמור לעיל רצוני לשאול:

1. האם נכונה הידיעה שנשק ישראלי נמצא בשימוש הצבא הפורטוגזי באנגולה ובמוזמביק, הלוחם נגד הכוחות הלאומיים?
2. האם קיים תנאי בהסכם הספקת הנשק הישראלי לגרמניה הפדרלית, שנשק זה לא יעבור לצד שלישי?

שר-החוץ א. אבן:

1. אין כל אמת בטענות שישראל מכרה נשק כלשהו לפורטוגל.
 2. בחוץ מכירת נשק למדינות זרות מקובל להכניס סעיף האוסר את העברת הנשק הנקנה מישראל למדינות אחרות.
- מבלי להזכיר שמות של מדינות זרות, רצוני להוסיף כי מדיניותה של ישראל בשאלת מכירת נשק למדינות אחרות הובהרה בתשובת ממלא-מקום ראש הממשלה דאז, לוי אשכול ז"ל, בכנסת ביום 6 ביוני 1961.

28. יחסי ישראל — ארצות-הברית

חבר-הכנסת א. ורדיגר שאל את שר החוץ ביום כ"ז בשבט תשל"א (22 בפברואר 1971):

האם חל שינוי מהותי לרעה בעמדת ארצות-הברית כלפי בעיותיה החיוניות של ישראל בדרך לשלום קבע עם שכנותיה?

שר-החוץ א. אבן:

התשובה שלילית. עמדת ארצות-הברית לא נשתנתה מאז הוגדרה באיגרת נשיא ארצות-הברית לראש הממשלה ביולי ודצמבר 1970.

29. עמדת ארצות-הברית כלפי מדיניות ישראל

בעניין הגבולות

חבר-הכנסת א. ורדיגר שאל את שר החוץ ביום י' באדר תשל"א (7 במארס 1971):

אודה לכבודו אם ישיבני:

האם נכונות הידיעות המופצות בעתונות העולמית והישראלית על לחץ אמריקאי על ממשלת ישראל לשינוי את החלטתה החד-משמעית לא לשוב לגבולות ה-4 ביוני 1967?

שר-החוץ א. אבן:

התשובה שלילית. ארצות-הברית הודיעה שוב לאחרונה בפומבי ובמגעים דיפלומטיים כי איננה מציעה חזרה לקווים של 4 ביוני 1967. מכל מקום, עמדתנו על זכותנו לגבולות בטוחים שייקבעו במשא-ומתן היא איתנה ובלתי-ניתנת לשינוי.

30. היחסים בין ישראל לבין המשטר החדש באוגנדה

חבר-הכנסת א. אבנרי שאל את שר החוץ ביום י' באדר תשל"א (7 במארס 1971):

ביום 24 בפברואר 1971, במסגרת של מתן תשובה

לשאלה 2: התשובה שלילית.

לשאלה 3: לא מסרתי פירוט גבולות.

לשאלה 4: אינה תופסת.

לשאלה 5: התשובה חיובית.

26. הצהרות ראש הממשלה ושר האוצר

בעניין משא-ומתן עם הערבים

חבר-הכנסת י. תמיר שאל את ראש הממשלה ביום ט' באייר תשל"א (4 במאי 1971):

בראיון שראש הממשלה העניקה למר רפאל בשן ושפורסם ב"ידיעות אחרונות" ב-9 ביולי 1971, אמרה בין השאר: "אנו חייבים להחזיר לתודעת העולם את הנקודות שעליהן לא נותר בשום פנים ואופן, לפעמים הן גיאוגרפיות ולפעמים הן עקרוניות".

למחרתו שידר הרדיו בחדשות הכרזה מפי שר האוצר מר פנחס ספיר בנושא זה, בזה הלשון: "התורה שבעל-פה של המערך אינה אולטימטיבית".

סביר לפרש הצהרה זו כעומדת בסתירה להודעת ראש הממשלה שנתפרסמה יום קודם לכן. אבקש איפוא לדעת:

1. האם הודעתה הג"ל של ראש הממשלה מרמזת על דבקותה בתורה שבעל-פה של המערך?
2. אם כן — כיצד מתיישבת הצהרת שר האוצר עם העמדה שביטאה ראש הממשלה?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

1. קווי היסוד של הממשלה קובעים: "ישראל תתמיד בנכונותה לנהל משא-ומתן — ללא תנאים מוקדמים מכל צד שהוא — עם כל מדינה משכנותיה למען כריתת חוזה שלום". אין פירוש הדבר שישראל אינה קובעת לעצמה עמדות שאין לוותר עליהן במשא-ומתן.
2. לאור הג"ל, אין סתירה בין שתי עמדות אלו.

הי"ר ש. רוזן:

שאלה נוספת לחבר-הכנסת יוסף תמיר.

יוסף תמיר (גח"ל):

כבוד ראש הממשלה, האם תורת המערך, התורה שבעל-פה, עדיין בעינה עומדת?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

אני חושבת שמעל במת הכנסת עלי לענות על מדיניות הממשלה, על קווי היסוד, על החלטותיה וכיוצא באלה. אם חבר הכנסת הנכבד רוצה לדעת על הנעשה במערך, אני מוכנה לתת לו כתובת של מרכז המפלגה והמערך.

יורם ארידור (גח"ל):

אם כן, צריך היה לשאול: האם קווי היסוד של הממשלה בעינם עומדים?

27. ידיעה על שימוש של צבא פורטוגל בנשק מתוצרת ישראל

חבר-הכנסת ת. טובי שאל את שר החוץ ביום כ' בשבט תשל"א (15 בפברואר 1971):

ב"הרולד פוסט" מ-26 בינואר 1971 פורסמה כתבה המודיעה על מאמר בבטאון התנועה העממית לשיחרור אנגולה, המופיע בבראזוויל בירת קונגו. במאמר

אלה שהוצגה לו על-ידי עתונאי בעקבות הפירסומים הרבים מישראל על נושא הבנייה בירושלים היתה ברוח עמדותיה הידועות של ממשלת ארצות-הברית.

2. אין מחובתי ואין בדעתי לתת פומבי למגעים דיפלומטיים במסגרת תשובה לשאלתה.

33. מגעים בין ארצות-הברית ומצרים בדבר הסדר במזרח התיכון

חבר-הכנסת ש. תמיר שאל את שר החוץ ביום י' באדר תשל"א (7 במארס 1971):

ידיעות בעתונות מוסדות על מגעים סודיים, כביכול, בין ממשלת ארצות-הברית לבין נשיא מצרים סאדאת בדבר גיבוש מהלכים והצעת פתרון למלחמה במזרח התיכון.

רצוני לשאול:

1. האם ידוע לממשלת ישראל על מגעים סודיים כאלה בין ממשלת ארצות-הברית ובין ממשלת מצרים?

2. הידיעים פרטי המגעים?

3. האם נכונה הידיעה שלפיה עודדה ממשלת ארצות-הברית את סאדאת להציע את תכניתו האחרונה להסדר במזרח התיכון, כפי שפורסמה בראיון בשבועון "ניוזוויק", תוך התחייבות כי ישראל תסתגל ותקבל הצעה זו?

שר-החוץ א. אבן:

לצערי אינני יכול להשיב לגופו של העניין המתעורר בשאלתה. עניין זה נוגע ליחסיה של ארצות-הברית עם מצרים. אין בדעתי לתת פומבי למידע המצוי ברשות משרד החוץ בחוקר מגעים דיפלומטיים ואף איני רשאי למסור אם מידע כזה מצוי בידינו.

ארצות-הברית אינה יכולה "להתחייב" על עמדות ישראל, ואני מקווה ומאמין כי אינה מקבלת על עצמה התחייבויות לגבי עמדות ישראל.

34. איגרת מזכיר האו"ם בעניין עבודות בשטח ארמון הנציב

חבר-הכנסת א. שוסטק שאל את שר החוץ ביום י' באדר תשל"א (7 במארס 1971):

ידיעות בעתונות מוסדות על פגישת מזכיר האו"ם או תאנט עם שגריר ישראל באו"ם מר יוסף תקוע, בה העביר מזכיר האו"ם מחאה רשמית על עבודות העפר הנעשות מטעם ישראל בשטח מטה משקיפי האו"ם בירושלים, ליד ארמון הנציב.

רצוני לשאול:

1. מה היה תכנה המדויק של הודעת או תאנט?

2. מה היה תכנה המדויק של תשובת השגריר תקוע?

3. מה הוא המעמד הרשמי, המשפטי, של ארמון הנציב, ואילו זכויות עומדות לאו"ם או לנציגיו בשטחי הארמון?

שר-החוץ א. אבן:

1. בפגישת מזכיר האו"ם עם נציגנו באו"ם השגריר תקוע, שנתקיימה ב-26 בינואר 1971, הגיש לו מזכיר האו"ם איגרת בעניין ארמון הנציב, בה מוזכרת

לשאלתה מיום 28 בינואר 1971, הגשתי שאלה נוספת כלהלן:

"מה היחסים בין ישראל לבין המשטר החדש באוגנדה?"

שר החוץ ראה שאלה זו כ"סוגיה אחרת", והודיע שישב על שאלתה בנושא זה, אם תוגש.

רצוני לשאול:

1. מה הם היחסים בין ישראל לבין המשטר החדש באוגנדה?

2. האם היחסים כיום שונים מהיחסים שהיו קיימים בעבר, בעת ששלט באוגנדה מילטון אובוטה?

שר-החוץ א. אבן:

1. מאחר שישראל מכירה במדינות ולא במשטרים ואינה מתערבת בענייניהן הפנימיים של מדינות אחרות, היחסים בין ישראל למשטר החדש באוגנדה מהווים המשך טבעי של היחסים שהיו קיימים עד ההפיכה.

2. פעולות שיתוף הפעולה הבין-לאומי הישראלי וכן יחסי המסחר בין שתי המדינות נמשכים, ואני מקווה כי יתפתחו בהתמדה ללא קשר עם חילופי שלטון.

31. עמדת ישראל כלפי תכנית רוג'רס

חבר-הכנסת א. אבנר שאל את שר החוץ ביום י' באדר תשל"א (7 במארס 1971):

הנני מבקש לדעת:

האם בעקבות הדו"ח שהוגש על-ידי הנשיא ניקסון לקונגרס האמריקני ביום 25 בפברואר 1971 הופעל מצד ארצות-הברית על ישראל לחץ להסכים לתכנית רוג'רס?

שר-החוץ א. אבן:

התשובה שלילית. ברור לממשלת ארצות-הברית כי ישראל דוגלת בעמדות ישראל ולא בעמדות ארצות-הברית.

32. תגובות בחוץ-לארץ על תכניות הבנייה בירושלים

חבר-הכנסת א. שוסטק שאל את שר החוץ ביום י' באדר תשל"א (7 במארס 1971):

ידיעות בעתונות מוסדות על דברי מחאה מפי דובר הסטייט דיפרטמנט בארצות-הברית נוכח תכניות הבנייה באזורים שמסביב לירושלים, אשר הריבונות בהם עברה לישראל אחרי מלחמת ששת הימים.

נוכח ידיעות אלה אבקש את כבוד השר להשיבני:

1. האם הועברה בקשה, תלונה או מחאה מטעם גורם ממשלתי אמריקאי לישראל נוכח תכניות הבנייה בירושלים המזרחית?

2. אם לאו — האם קוימו מגעים כלשהם בין גורמים אמריקאיים לגורמים ישראליים בקשר לתכניות הבנייה האמורות?

3. האם באו פניות בדבר הבנייה במזרח ירושלים מצד גורמים בין-לאומיים כלשהם, מארצות אחרות, או מנציגותיהן בארץ?

4. אם כן — אילו פניות ומצד אילו גורמים?

שר-החוץ א. אבן:

1. תשובתו של דובר משרד החוץ האמריקני לש-

שר-החץ א. אבן:

א. (1) פירסומים קבועים: "עובדות על ישראל"; סדרת Israel Information Series; סדרת "תשובות ושאלות"; סדרת Israel Policy Statements; רבעון Dimensions.

(2) פירסומים חד-פעמיים: מכלול חוברות על בעיות שאליהן מתייחסת ההסברה שלנו, כגון גבולות, המצב בשטחים, החברה בישראל, הקיבוץ, הכלכלה, זכויות האדם וכיו"ב.

(3) עלונים ופירסומים אחרים: דין-וחשבון אמצעי תקשורת, תמצית עתונות ערבית בישראל, תדריכי הסברה על נושאים שוטפים, ניירות דקע על בעיות יסוד ועל בעיות מיוחדות (כגון דף דקע על הנעשה במזרח התיכון).

ב. לגבי א(1): "עובדות" — שנתון — הפצה רחבה (למעלה מ-60,000 בשש שפות). שאר הסדרות: חוברת בערך כל חודשיים — בארבע שפות או פחות, הפצה בין 20,000 ל-40,000.

לגבי א(2): בממוצע שני פירסומים בחודש, כל אחד בשלוש שפות או יותר, בתפוצה של 20,000 ומעלה.

לגבי א(3): בעברית או בעברית פלוס שתיים או שלוש שפות, בכמויות הנעות בין 1,000 ל-10,000 לכל פירסום.

ג. התקציב המיועד לנ"ל במחלקת ההסברה ל-1971/72 הוא 800,000 לירות.

ד. לחוגים של מעצבי דעת קהל ברחבי עולם (כגון צירי בתי-נבחרים, עורכים ופרשנים, אקדמאים וסטודנטים, חוגים משפטיים וכיו"ב). הפירסומים מופצים לרוב באמצעות נציגותינו, במקרים בודדים במישרין מן-הארץ.

ה. אנו משתדלים לעקוב מפעם לפעם אחרי ההי-ענות לפירסומים באמצעות גלויות ביקורת.

ו. בדרך כלל ההיענות חיובית; פירסומים שההי-ענות להם חלשה מוצאים מהמחזור.

37. מדיניותה של מצרים בעניין הגבולות והפליטים

חבר-הכנסת נ. אליעד שאל את שר החץ ביום י"ד באדר תשל"א (11 במארס 1971):

בנאומו לפני המועצה הפלשתינאית שנתכנסה בק-היר ב-28 בפברואר 1971, אמר נשיא מצרים אנואר סאדאת כי מדיניותה של מצרים עומדת על שני עיקרים: נסיגה כוללת מהשטחים שנכבשו במלחמת 1967 ועמידה איתנה על זכויותיו של העם הפלשתינאי. בפרט את זכויות העם הפלשתינאי התייחס נשיא מצרים להחלטת מועצת הבטחון מנובמבר 1967, אשר קבעה כי יש למצוא פתרון צודק לבעיית הפליטים הפלשתינאים. נשיא מצרים פירש נקודה זו בהחלטה באמרו: "לא יכול להיות פתרון צודק אחר לבעיית הפליטים הפלשתינאים מאשר ביצוען של כל החלטות האו"ם מאז 1947 ועד היום הזה".

אודה לכבודו אם ישיבני:

1. האם פירשו זה של נשיא מצרים אנואר סאדאת להחלטת מועצת הבטחון בדבר הפליטים אין

העובדה כי ב-3 בינואר 1971 החלו עבודות בתחום שהיה בשימוש מטה האו"ם לפני יוני 1967. הנוסח המלא של האיגרת פורסם בדו"ח כללי של מזכיר האו"ם בנושא ירושלים ב-18 בפברואר 1971, (10124), המצוי בספריית הכנסת.

2. השגריר תקוע השיב כי יעביר את האיגרת לממשלתו.

3. באוגוסט 1967 העמידה ממשלת ישראל את ארמון הנציב לשימוש מנגנון הפיקוח על הפסקת-האש באזור.

35. ידיעה על הצעות אלטרנטיביות מטעם ארצות-הברית להסכם שלום בין ישראל ומצרים

חבר-הכנסת ש. תמיר שאל את שר החץ ביום י' באדר תשל"א (7 במארס 1971):

סופר "ידיעות אחרונות" בארצות-הברית, מר רם אורן, מצטט את העתון "ניו-יורק פוסט" מיום 24 בפברואר 1971 והוא אומר בין השאר: "לדברי הניו-יורק פוסט העלתה וושינגטון שתי הצעות אלטרנטיביות לישראל:

1. ישראל תציע למצרים נסיגה מודרגת, שתתחיל אחרי שהסכם השלום יכנס לתקפה; השלב הסופי של הנסיגה יהיה פינוי שארם-א-שייך. כל תהליך הנסיגה עשוי להימשך כחמש שנים.

2. ישראל תתחייב בפני מצרים לפנות את כל כוחותיה, אך תשמור על זכות לדון בהמשך הנוכחות הישראלית בשארם-א-שייך, כחלק מהסדר שלום."

אבקש את כבוד השר להשיבני:

1. האם נכונה הידיעה?
2. האם הועלו הצעות אלה באופן רשמי על-ידי וושינגטון בפני גורמים ישראלים רשמיים?
3. האם נמסר לישראל כי אלו הן העמדות הרש-מיות של ממשלת ארצות-הברית לגבי פתרון אפשרי של הסיכסוך במזרח התיכון?
4. מה היתה תגובת הממשלה להצעות אלה?

שר-החץ א. אבן:

התשובה שלילית לכל ארבע השאלות.

36. נתונים על פירסומים מטעם משרד החץ

חבר-הכנסת א. כץ שאל את שר החץ ביום י"א באדר תשל"א (11 במארס 1971):

אודה לכבודו אם ישיבני על השאלות הבאות:

א. אילו פירסומים קבועים (כרוניקה, הסברה, מאמרים, חומר מדעי, מובאות מהעתונות וכיו"ב) מוציא משרדך, על כל שלוחותיו ואגפיו?

ב. מה התכיפות וההיקף של פירסומים אלה?

ג. מה הוא התקציב המיועד לפירסומים אלה?

ד. למי נועדו הפירסומים הללו וכיצד הם מופצים?

ה. הנערך מעקב אי-פעם לגבי יעילות ההפצה, התגובות והשגת המטרות של הפירסומים הללו?

ו. אם נערך מעקב או סקר כנ"ל — מה תוצאותיו?

39. ידיעה על הצעה לכונן מובלעת ערבית בירושלים

חבר הכנסת ש. תמיר שאל את שר החוץ ביום י"ד באדר תשל"א (11 במארכ 1971):

סופר "מעריב" בלונדון, יוסף פינקלסטון, מצטט בעתונו מיום 28 בפברואר 1971 את הגברת קלייר הולני-גוררת, סופרת העתון האנגלי "סנדי טלגרף", בו נאמר: "מר אבא אבן מוכן לשקול רעיון שעל מסגד עומר יתנוסס דגל ערבי וכי מקום זה ישמש מובלעת קטנה ערבית בירושלים".

אבקש לדעת:

1. האם נכונה הידיעה?
2. אם כן — האם גובש רעיון זה לכלל תכנית מדינית קונקרטית?
3. האם נתקיימו מגעים עם ממשלת ירדן לבדיקת מידת היענותה האפשרית לתכנית זו?
4. אם כן — מה היו תוצאות המגעים?

שר החוץ א. אבן:

לשאלה 1: לא. כמה כתבים מתייחסים לידיעה בכיוון זה שפורסמה בלונדון ב-1968 ושלא יוחסה לי. עמדת ישראל כלפי המקומות הקדושים של הנצרות והאיסלאם הוסברה למזכ"ל האו"ם ביולי 1967 והיא לא נשתנתה. אינני אחראי לפירושיה של הכתבת הזאת לגבי משמעותה של אותה עמדה.

לשאלות 2-4: לא.

40. כתבה בעתון "סנדי טלגרף" בעניין הצעות להסדר בין ישראל וירדן

חבר הכנסת ש. תמיר שאל את שר החוץ ביום י"ד באדר תשל"א (11 במארכ 1971):

סופר "מעריב" בלונדון, יוסף פינקלסטון, מצטט בעתונו מיום א', 28 בפברואר 1971, את הסופרת הצבאית של העתון האנגלי "סנדי טלגרף", קלייר הולניגוררת, הטוענת: "מר אבא אבן תומך בנסיגה ישראלית הדרגתית עד לנקודה דרומית מבאר-שבע ואל-עריש, ואינו רואה כל סיבה שארצו תחזיק ברצועת עזה עד אין סוף. הוא מציע למסור את 'כאב הראש' הזה לירדן, אשר רצתה מומן מוצא לים התיכון".

אבקש לדעת:

1. האם נכונה הידיעה הנמסרת בשמה של הגברת הולניגוררת?
2. אם כן — האם גובשו תכניות קונקרטיות ביחס לאפשרות מימושם של רעיונות אלה?
3. האם התנהלו מגעים בין גורמים ישראלים ובין גורמים ירדניים לשם בדיקת תגובתה של ממלכת ירדן על רעיונות אלה?
4. אם כן — מה תגובת ירדן על רעיונות אלה?

שר החוץ א. אבן:

הגברת הולניגוררת רשאת לנחש את דעוטי כפי שאני רשאי לנחש את דעותיה. ניתושיה לגבי דעותי אינם מחייבים אותי.

משמעויות תביעה מישראל לסגת לגבולות החלוקה משנת 1947?

2. האם הושמעה תביעה כזו, או השתמעה תביעה כזו מהתזכירים וההצעות שהוגשו לאחרונה על-ידי מצרים לד"ר יארינג?

3. האם עמדה מצרית זו, התובעת שיבה לגבולות החלוקה, הובאה לתודעת הקהל והמדינות בעולם?

4. מה הם הצעדים שמשדר החוץ אומר לנקוט כדי לציין את מלוא המשמעות שבעמדה מסוכנת זו של ממשלת מצרים?

שר החוץ א. אבן:

ייתכן כי כוונותיו של נשיא מצרים בנאומיו ומשמעויותיהם המשווערות והאפשריות של נאומים אלה ושל התזכירים המצריים הן כסברת בעל השאלתה. אולם אינני סבור כי מן הראוי הוא כי אשמיע פירושים משלי מעל במת הכנסת. ההסברה הישראלית שוקדת על הבהרת הבקעות המדיניות התלויות ועומדות וגם מנתחת כראוי את העמדה הערבית בנושא הזה. גם אם אינני סבור כי "שיבה לגבולות החלוקה" היא סיסמה מצרית שיש לה סיכוי להתקבל, בכל זאת עושים אנו כל הנחוץ בהסברתנו כדי לשכנע בעולם כי סיסמה זו מעידה על אי-נכונות מצרית לנהל משא-ומתן רציני לשלום עם ישראל.

אני מייחס משקל להודעת נשיא מצרים על הסכם שלום עם ישראל. אך ערכה העקרוני והמעשי של הודעה זו מותנה בנכונות לנהל משא-ומתן על קביעת גבולות מוסכמים ובטוחים.

38. סילוקו של הרב מאיר כהנא מן הוועידה למען יהודי רוסיה

חבר הכנסת ש. תמיר שאל את שר החוץ ביום י"ד באדר תשל"א (11 במארכ 1971):

הרב מאיר כהנא, ראש הליגה להגנה יהודית בארצות-הברית, סולק מוועידת יהדות העולם למען רוסיה אשר התקיימה בבלגיה ובעקבותיה אף גורש מבלגיה. גורמים רשמיים בממשלת בלגיה הודיעו כי נידושו של הרב כהנא מבלגיה נעשה נוכח עמדתם של גורמים רשמיים בקרב הוועידה היהודית בבלגיה.

אבקש לדעת:

1. האם באו שלטונות בלגיה במגע עם גורמים ישראלים רשמיים לפני שהודיעו על גירושו של הרב כהנא מארצם?
2. האם יזמו גורמים ישראלים רשמיים מגעים עם שלטונות בלגיה כדי לגרום לגירושו של הרב כהנא משם?
3. האם יזמו גורמים ישראלים רשמיים את סילוקו של הרב כהנא מן הוועידה היהודית העולמית למען יהודי ברית-המועצות?

שר החוץ א. אבן:

על כל שלוש השאלות התשובה היא שלילית. משרדי כלל לא עסק בפרשה זו שאינה נוגעת לו. אותה ועידה קיבלה החלטות רבות, ואין לי שום יסוד לערער עליהן.

אמנם הצטערנו על פירסום הודעת רומניה מ-3 במארכ שנה זו, המסתייגת מעמדת ישראל בנושא הנסיגה — אולם אין בחילוקי דעות אלו משום שינוי לדעה ביחסים.

2. אין לדבר על ביטול ביקורם של ספורטאים מרומניה, כי אם על אי-היענות להזמנה להשתתף במשחקי "הפועל". אין לנו כל ידיעה מוסמכת לקבוע סיבת אי-היענותם. יש חילופי ספורטאים תקינים בין שתי המדינות במסגרות בין-לאומיות.

אוסף כאן ואציין כי ביום א' בשבוע זה ביקר אותי שגריר רומניה על-פי יזמתו. הוא פתח בהבעת סיפוק על מצב היחסים בין שתי המדינות ובהבעת רצון לפעול לפיתוחם התקין לתועלתן של שתי המדינות. אני אישית בדלים אלה כמשקפים גם את דעתי. כן הבעתי את דעתי המפורטת על הודעת רומניה מ-3 במארכ 1971.

43. טיב היחסים בין ישראל וארצות-הברית

חבר-הכנסת א. אבנרי שאל את שר החוץ ביום כ"ד באדר תשל"א (21 במארכ 1971):

הפרשן גיימס רסטון כותב ב"ניו יורק טיימס" של יום ה-14 במארכ 1971, כי ממשלת ארצות-הברית מנסה למנוע קרע גלוי עם ישראל סביב תנאי השלום במזרח התיכון, אך קרע זה ייווצר אם ממשלת ישראל לא תשנה את תביעותיה הטריטוריאליות ושיטותיה הדיפלומטיות.

רצוני לשאול:

האם בעת ביקורו של שר החוץ בארצות-הברית הובעה בפניו על-ידי נציגי ממשלת ארצות-הברית העמדה הנ"ל?

שר-החוץ א. אבן:

בעת ביקורי בארצות-הברית לא נאמרו לי כלל דברים כאלה. בין ישראל לארצות-הברית קיימת מסכת עשירה ורחבה של יחסים. ואם מתגלעים חילוקי דעות, הרי הם נדונים באווירה של ג'לוי-לב וכבוד הדדי. אני משוכנע כי גם על חילוקי הדעות הקיימים נצליח להתגבר, ואין כל הכרח שייגרם נזק ליחסים בינינו. אינני יודע למה מרומים דברי מר רסטון כאשר הוא מדבר בהקשר זה על "השיטות הדיפלומטיות" של ישראל. בארצות-הברית נוקטת ישראל אותן שיטות מגע שאר-צות-הברית בת-חורין לנקוט בישראל.

היו"ר ש. רוזן:

שאלה נוספת לחבר-הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי (העולם הזה—כוח חדש):

האם יכול כבוד השר למסור לבית אם בעקבות ביקור הגומלין של שר החוץ האמריקאי בישראל חלה השתפרות ביחסים בין שתי המדינות?

שר-החוץ א. אבן:

לפני שאלתה על ביקורי בארצות-הברית. אם תוגש שאלתה על ביקורו של שר החוץ רוג'רס ביש-ראל, הרי היא תחייב תשובה מיוחדת.

44. תגובה על פעולות חוגים קאטוליים בשאלת ירושלים

חבר-הכנסת ז. שובל שאל את שר החוץ ביום כ"ט באדר תשל"א (26 במארכ 1971):

בעת האחרונה נודע על מספר פעולות ומהלכים

41. הכחשת ידיעה על עיסקת נשק עם בוליביה

חבר-הכנסת ש. כהן שאל את שר החוץ ביום כ"ד באדר תשל"א (21 במארכ 1971):

"ידיעות אחרונות" מיום 15 במארכ 1971 מביא ידיעה שפורסמה בעתון "הוי" מלה-פז, כי נשיא בוליביה המנוח רנה באריינטוס היה קשור בתכנית למכור נשק לישראל ב-50 מיליון דולר. עוד מוסר העתון, כי הגנרל אלפרדו אובנדר, אז רמטכ"ל הצבא הבוליבי, היה שותף לתכנית מכירת הנשק, שמטרתה היתה לבטל את תוצאות האמברגו הצרפתי.

לדברי העתון הבוליבי נרצחו מספר אישים בולים ביים — ביניהם הנשיא באריינטוס — עקב קשריהם עם עיסקת הנשק המתוכננת, וכי אחד הנרצחים, עורך עתון "הוי", אלפרדו אלכסנדר, מת כתוצאה מהתפוצצות חבלת נפץ שהגיעה אליו בליווי כרטיס מן השגרירות הישראלית בלה-פאז.

רצוני לשאול:

1. האם הידיעה הנ"ל הובאה לתשומת לבו של כבוד השר?

2. האם יש בה אמת, ואם כן — מה?

3. האם היתה לישראל כוונה לרכוש נשק מבוליביה?

4. האם הגיעו למשרד החוץ, או לשגרירותנו בלה-פז, תגובות כל-שהן בעקבות פירסום הכתבה הנ"ל?

5. האם הגיבה שגרירותנו על הפירסום הנ"ל?

שר-החוץ א. אבן:

1. הידיעה הובאה לתשומת-לבי.

2. אין בידיעה שום אמת.

3. לא היתה לישראל שום עיסקת נשק עם בוליביה.

4. שגרירותנו בלה-פז דיווחה כי שר הבטחון של בוליביה הכחיש בתוקף את הסיפור כולו.

5. בעתונות של בוליביה נתפרסמה, מפי סוכנות ידיעות, הכחשתו של דובר משרד החוץ בירושלים, ולכן לא היה צורך ששגרירותנו בלה-פז תוסיף תגובה מצדה.

42. יחסי רומניה — ישראל

חבר-הכנסת י. גולן שאל את שר החוץ ביום כ"ד באדר תשל"א (21 במארכ 1971):

1. האם חל שינוי בעמדת ממשלת רומניה כלפי ישראל ומדיניותה?

2. מה היא הסיבה שרומניה ביטלה ביקורי ספור-טאים רומניים בישראל, שעמדו להשתתף בתחרויות שונות בישראל?

שר-החוץ א. אבן:

1. התשובה שלילית.

ממשלת רומניה מקיימת יחסים מלאים ותקינים עם ממשלת ישראל. לאחרונה נחתם בבוקרשט הסכם מסחרי לחמש שנים נוספות, אשר יקדם וירחיב יחסי המסחר ושיתוף הפעולה הכלכלי בין שתי הארצות, המתפתחים כל העת בצורה משביעת רצון. על כך יש להוסיף חילופי מדענים ואמנים הנערכים לעיתים קרובות. שתי הממשלות מקיימות מדי פעם חילופי השקפות על נושאים מדיניים תוך גישה ידידותית.

חוברת כ"ו, ישיבה קפ"ה

— שאילתות ותשובות (שובל, אבן, לורנץ, אבנרי, רוזן) —

החוץ עם שר החוץ הבריטי הועלתה הצעה למסירת שארם-א-שייך לישראל בכירה.

רצוני לשאול:

1. האם הפירסומים הנ"ל נכונים?
2. אם גידונה הצעה כנ"ל — מה טיבה?

שר-החוץ א. אבן:

לא. אינם מדויקים. ראה תשובתי שניתנה זה עתה באותו עניין לשאלתות של חבר-הכנסת שובל ושל חבר-הכנסת לורנץ.

היו"ר ש. רוזן:

שאלה נוספת לחבר-הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי (העולם הזה — כוח חדש):

כבוד השר, רק כדי להבהיר נקודה חשובה זו — אני מבין מתוכן דבריו כי חכירה עלולה להיחשב כשלי-טה, או נכון יותר שהמושג שליטה יכול לכלול גם חכירה.

שר-החוץ א. אבן:

זו איננה שאילתה. זו הודעה שחבר-הכנסת אבנרי מפרש כך את הדברים. אני לא שמעתי שאילתה.

אורי אבנרי (העולם הזה — כוח חדש):
האם הפירוש הזה נכון או לא?

שר-החוץ א. אבן:

אמרתי בתשובה על שאלות קודמות, שהנוסחה שלנו היא: המשך השליטה ורציפות יבשתית. והוספתי שלגבי המשמעויות המשפטיות לא קבענו לכאן או לכאן.

48. דרישת מצרים לשליטה בסיני

חבר-הכנסת ז. שובל שאל את שר החוץ ביום ו' בניסן תשל"א (1 באפריל 1971):

רצוני לשאול:

האם מסכים כבוד השר עם כל הראיות ההיסטוריות והחוקיות המועלות על-ידי מצרים לכיסוס טענתה לסיני, כולו או חלקו?

שר-החוץ א. אבן:

מצרים תובעת פינוי ישראלי מוחלט של כוחות ישראל מכל השטחים המוחזקים ובכלל זה גם מסיני. בהציגה תביעה זו לא מצאה מצרים צורך לבסס תביעתה בראיות היסטוריות וחוקיות מיוחדות. היא מסתמכת על הגבולות שהיו קיימים בשישים השנים האחרונות. ישראל טוענת לצורך לקבוע ולסמן את הגבול בין מצרים לישראל מאחר שגבול זה מעולם לא נקבע.

49. פעולות מחאה נגד מדיניות האפרטהייד

חבר-הכנסת א. אבנרי שאל את שר החוץ ביום ו' בניסן תשל"א (1 באפריל 1971):

1. נוכח ביצוע גורדין-מוות בדרום-אפריקה, האם נקטה ישראל במסד בין-לאומי כל-שהוא פעולה להבעת מחאה וגינוי ממשלת דרום-אפריקה?

2. אם כן — א. באיזה מוסד? ב. איזו פעולה?

שר-החוץ א. אבן:

אין השואל הנכבד מציין לאילו ידיעות הוא מתייחס. מכל מקום, יודגש כי מאז ומתמיד נקטה ממשלת

מצר חוגים קאטוליים נגד מדינת ישראל ובפרט בשאלת ירושלים. כך היו, למשל, דברי האפיפיור על ירושלים, מאמרים בעתונות הוותיקאן והצהרתה של ספרד.

אודה לכבודו אם ישיבני:

מה הם הצעדים הדיפלומטיים, ההסברתיים או אחרים, אשר משרד החוץ חושב לנקוט על מנת לפעול נגד הגילויים הנ"ל?

שר-החוץ א. אבן:

כפי שפורסם נערכה פגישה בין מנכ"ל משרד ראש הממשלה לבין שליח הוותיקאן בירושלים ימים אחדים לאחר פירסום המאמרים ברומא. בפגישה זו, וכן בדרכים אחרות, הוסברה עמדת ישראל בשאלות שבשאי-לתה. שאלות אלו מהוות חלק חשוב של תוכן ההסברה הישראלית בכללה, ושל הפעולה הדיפלומטית בפרט.

45. המשך שליטה ישראלית בשארם-א-שייך

חבר-הכנסת ז. שובל שאל את שר החוץ ביום כ"ט באדר תשל"א (26 במארס 1971):

אודה לכבודו אם ישיבני:

האם הועלו באחרונה על-ידי נציג מוסמך כל-שהוא של מדינת ישראל, בין באורח רשמי ובין באורח בלתי-רשמי, הצעה או אפשרות לחכור ממצרים את שארם-א-שייך?

שר-החוץ א. אבן:

אפשרות זו הוזכרה לנציגים ישראלים על-ידי גורמים שונים בארצות-הברית. עמדתנו היא: ישראל עומדת על המשך השליטה הישראלית ורציפות יבשתית משארם-א-שייך לישראל.

הממשלה לא הכריעה לגבי צורות משפטיות שונות להגשמת מטרה זו.

46. המשך שליטה ישראלית בשארם-א-שייך

חבר-הכנסת ש. לורנץ שאל את שר החוץ ביום כ"ט באדר תשל"א (26 במארס 1971):

בעתונות פורסמו ידיעות שונות על דברים שנאמרו על-ידי כבודו בביקורו האחרון בבריטניה ובארצות-הברית, בדבר הפתרונות האפשריים שיבטיחו נוכחות ישראלית בשארם-א-שייך, כגון: חכירת המקום ממצרים על-ידי ישראל.

אבקש לדעת:

מה הם הפתרונות האפשריים שיבטיחו נוכחות ישראלית בשארם-א-שייך, שבאו לידי ביטוי על-ידי כבודו בביקורו הנ"ל?

שר-החוץ א. אבן:

עמדת ישראל היא שבהסכם השלום היא תעמוד על המשך שליטה ישראלית בשארם-א-שייך ורציפות יבשתית בין שארם-א-שייך לישראל. כל פתרון שיבטיח תוצאה זו ראוי לעיון.

47. המשך שליטה ישראלית בשארם-א-שייך

חבר-הכנסת א. אבנרי שאל את שר החוץ ביום כ"ט באדר תשל"א (26 במארס 1971):

בעתוני יום 16 ו-17 במארס נמסר כי בשיחת שר

הרי הסטטוס הספציפי של שארם הוא דבר שאפשר לראותו כנתון למשא-ומתן.

אבקש לדעת:

1. האם נכונה הידיעה?
2. האם הועלה מעמד שארם-א-שייך בשיחותיו של שר החוץ עם שר החוץ האמריקאי?

3. האם עמדת שר החוץ בעניין מעמד שארם-א-שייך כללה אפשרות בדבר הסכם חכירה לגבי שארם-א-שייך?
4. אם כן — האם זו היא העמדה הרשמית של הממשלה?

שר-החוץ א. אבן:

נציג "מעריב" לא נכח בשיחתי עם מר רוג'רס, וייתכן כי מסיבה זו לא דייק בגירסתו. באותה שיחה הסברתי כי ישראל טוענת להמשך השליטה בשארם-א-שייך ורציפות יבשתית לישראל. לא שללתי שום נוסחה משפטית שתגשים את השליטה והרציפות הנ"ל. בכל שיחותי עם מר רוג'רס הסברתי את עמדותיה הרשמיות של ממשלת ישראל, כפי שהן מנוסחות בהחלטותיה.

היו"ר ש. רוזן:

שאלה גוספת לחבר-הכנסת שמואל תמיר.

שמואל תמיר (המרכז החפשי):

אדוני שר החוץ, למרות כל התשובות האלה פורסם מפורשות ששר החוץ אמר בשיחותיו עם גורמים אמריקניים ואנגליים, שישאל לחכור את שארם-א-שייך. על כן אבקש תשובה: האם אמנם התבטא כך שר החוץ או לא?

שר-החוץ א. אבן:

על כך עניתי היום פעמים אחדות בתשובותי על שאלות. המושג חכירה הושמע באוזניו עלי-ידי גורם זר. יש חברי כנסת ששמעו זאת, אבל לא מפי. תשובתי היא, שישאל עומדת על המשך השליטה והרציפות היבשתית, ולא שללה ולא חיבבה שום נוסחה משפטית מסוימת שיש בה להביע ולהגשים מטרה זו.

53. החלטות הממשלה בעניין הגבולות.

חבר-הכנסת ש. תמיר שאל את שר החוץ ביום ט' באייר תשל"א (4 במאי 1971):

ביום 23 בדצמבר 1968 העברתי לראש הממשלה המנוח, מר לוי אשכול ז"ל, שאלתה בעקבות פירסום מאמר בעתון "הארץ" מיום 29 בנובמבר 1968 על-ידי מר שבתאי טבת. עקב מותו הפתאומי של ראש הממשלה, מר לוי אשכול ז"ל, לא נענתה שאלתה זו.

ביום 5 בפברואר 1970 פירסם אלוף (מיל.) מתי פלד ב"מעריב" כתבה ובה מסר כי במשרד החוץ האמריקאי מצוי מסמך שנכתב על-ידי שר החוץ הישראלי אבא אבן, מיד לאחר ששת הימים, ובו נמסרה נכונות כל ממשלת הליכוד הלאומי, על כל שריה, לנסיגה ישראלית מוחלטת מתחילת הארץ סיני וחזרה לגבולות ה-4 ביוני עם מצרים.

שבוע לאחר מכן פירסם שר החוץ מאמר תשובה ב"מעריב" ובו הכחשה נמרצת לכך שמכתב כזה, שהוזכר האלוף פלד, נכתב על-ידו. שאלתה שהגשתי בנושא זה

ישראל עמדה ברורה נגד מדיניות האפריטהיד על כל גילוייה. היא אף מצביעה בקביעות בעצרת אומ"ם בעד כל ההחלטות שבאו להוקיע מדיניות זו ושתבעו מממשלת דרום-אפריקה לחזור ממנה, לרבות הוצאה להורג של נידונים למוות בקשר עמה. עמדה זו באה אף לידי ביטוי בהופעות נציגינו במוסדות האומ"ם.

50. פעולות ארצות-הברית להשגת הסדר במזרח התיכון

חבר-הכנסת ר. ארזי שאל את שר החוץ ביום י"ט בניסן תשל"א (14 באפריל 1971):

לאור השיחות שקיים לאחרונה שר החוץ עם ראשי השלטון האמריקני, האם חלו שינויים במדיניות החוץ של ארצות-הברית בשאלות האזור?

שר-החוץ א. אבן:

לא חלו שינויים. התוצאה המרכזית של ביקור שר החוץ של ארצות-הברית היא טיפול מוגבר של ארצות-הברית בהפעלת שירותיה הטובים לקידום הסכם על פתיחת תעלת סואץ. אנו רואים פעילות זו בחיוב.

51. תגובה על דברי האפיפיור בעניין העדות הנוצריות שבמדינת ישראל

חבר-הכנסת ש. לורנץ שאל את שר החוץ ביום ט' באייר תשל"א (4 במאי 1971):

ברדיו ובעתונות פורסם כי בנאום שנשא האפיפיור לאחרונה הביע את דאגתו לגורלן של העדות הנוצריות בארץ-ישראל, וביחוד בירושלים.

אבקש לדעת:

1. האם פירסמה ממשלת ישראל דברי תגובה כדי להוכיח שהעובדות מראות שאין כל יסוד לדאגתו?
2. אם כן — מה תכנה העיקדי של תגובת ממשלת ישראל על דברי האפיפיור הנ"ל?
3. האם הובאה תגובה זו לידיעתן של הממשלות השונות ולידיעתו של הקהל הרחב בכל מדינות העולם?

שר-החוץ א. אבן:

1. ממשלת ישראל לא פירסמה דברי תגובה להצ'רת האפיפיור והסתפקה בהעברת תגובתה לרומא באמצעות שליח הוותיקאן בירושלים.

2. עיקר תוכן התגובה הוא הסברת המצב של העדות הנוצריות החיות בקרבנו והבהרת העובדות החיות. כידוע לכנסת חל גידול באוכלוסיה הערבית לרבות הנוצרית בירושלים מאז 1967. לפני יוני 1967 חלה ירידה רצופה במספר התושבים הנוצרים בירושלים.

3. כיוון שהדברים לא פורסמו — ממילא לא הופצו בחוגי-לארץ. אם תוגש שאלתה על הסברת יחסנו לעדות הנוצריות בירושלים, אשמח להשיב.

52. עמדת ישראל לגבי שארם-א-שייך

חבר-הכנסת ש. תמיר שאל את שר החוץ ביום ט' באייר תשל"א (4 במאי 1971):

"מעריב" מוסר ביום 22 במארס 1971 ידיעה האומרת כי בפגישתו עם שר החוץ האמריקאי רוג'רס, אמר מר אבא אבן כי "למרות שישאל עומדת על נוכחות צבאית בשארם-א-שייך ועל מעבר יבשתי מאילת לשם,

שרי החוץ א. אבן:

1. לא נתקבלה החלטה בנוסח זה או בעלת תוכן זה.

2. לא.

3. לא.

4. אין אנו מעבירים לממשלות זרות מידע על החלטות שלא נתקבלו.

5. לא.

6. לא.

7-10. על דעת הממשלה הועבר לממשלת ארצות-הברית מידע על החלטה השונה שינוי מהותי מאוד מזה המנוסחת בסעיפים 1-2 של השאילתה.

הי"ר ש. רוזן:

שאלה נוספת לחבר-הכנסת תמיר.

שמואל תמיר (המרכז החפשי):

בעקבות ביקורו של שר החוץ האמריקאי רוג'רס, פורסם מפורשות, ששר החוץ האמריקאי ציין בפני גורמים ישראלים שעוד בשעתו — אחרי מלחמת ששת הימים — הסכימה ממשלת הליכוד הלאומי כולה להעביר ברת סיני כולו לשלטון מצרים תמורת הסדר מיידית שר החוץ השיב עכשיו, שהיתה החלטה מסויימת שהשלטון האמריקאיים יודעים עליה. האם מותר גם לכנסת ישראל לדעת מהי אותה החלטה של ממשלת הליכוד הלאומי, שלבניה היו פירסומים חוזרים ונשנים, או שלנו אסור לדעת מה שלאמריקאים מותר לדעת?

שרי החוץ א. אבן:

לפי התקנון של הכנסת אני מתייחס לשאלות כפי שהן מופיעות בשאילתות שלפני. כאן נשאלתי: "האם היתה הסכמה בממשלת ישראל בתאריך 19 ביוני 1967, או בסמוך לו, לנקוט קו שעל-פיו תהיה הממשלה נכונה לעסוק עם מצרים, תמורת חוזה או הסכם שלום עם מצרים?"

54. דברי שר החוץ על ההצעה להציב כוח בין-לאומי בגבול ישראל — ארצות ערב

חבר-הכנסת ש. תמיר שאל את שר החוץ ביום ט' באייר תשל"א (4 במאי 1971):

ב"מעריב" מיום 22 במארס 1971 נמסרו ציטוטים מראיון טלוויזיה שבו השתתף שר החוץ ביום א', 21 במארס 1971, במסגרת התכנית "מול פני האומה" בגיו-יורק. בין היתר נמסר כי שר החוץ "לא נתרשם מטענתו של מיינסטר החוץ האמריקאי ויליאם רוג'רס, כי ערוכות בין-לאומיות והצבת כוח של האו"ם עם יחידות רוסיות ואמריקאיות הן בגדר תחליף סביר לשטחים שיעניקו לישראל גבולות בטוחים".

ב"מעריב" מאותו יום נמסרו גם דברים בשמו של שגריר ארצות-הברית באו"ם, מר ג'ורג' בוש. בין היתר נאמר: "כן טען מר בוש, שמדברי מר אבן לא נתרשם שהוא שולל את הצעת ארצות-הברית בדבר הקמת כוח לשמירת השלום, אם כי לא רמו שישאל תקבל את ההצעה".

אבקש לדעת:

1. מה היתה העמדה שהביע שר החוץ בשיחתו עם שגריר ארצות-הברית באו"ם מר בוש בדבר יחסה של ישראל להקמת כוח בין-לאומי להבטחת השלום?

לשר החוץ, הוחזרה לי בצירוף הודעה מלשכת יושב-ראש הכנסת כי תשובת השר נמסרה ומורסמה בעתון "מעריב".

בגליון "העולם הזה" מיום 24 בפברואר 1971 נמסר כי אכן החליטה ממשלת ישראל ב-19 ביוני 1967 על נסיגה מוחלטת מחצי האי סיני ושיבה לגבולות ה-4 ביוני עם מצרים, וכי החלטה זו, שהיו שותפים לה כל מפלגות הקואליציה ותמכו בה כל שרי הממשלה, הועברה לידיעת ממשלת ארצות-הברית.

ביום ו', כ"ב באדר תשל"א, כתב סופר "ידיעות אחרונות" שלמה נקדימון בעתונו כי "פעם, מסתבר, ויתרה בכלל הממשלה על נקודה אסטרטגית זו (שארם-א-שייך). ממשלת הליכוד הלאומי החליטה פה אחד מיד לאחר מלחמת ששת הימים, כי ישראל תשוב לקו הבין-לאומי; חצי האי סיני יפורז; ויינתנו בטחונות לגבולות ולחופש השיט. שלושה-ארבעה חודשים לאחר מכן ביקש השר דאז מנחם בגין לעשות רווייה בהחלטה זו, שנתן לה את ידו, והממשלה אמנם שינתה את דעתה, בעקבות עיון מחדש בהחלטה הקודמת".

נוכח ריבוי ידיעות בנושא זה ולאור חשיבותו מרחיקת הלכת לגבי מהלכיה של ממשלת ארצות-הברית גם היום — אבקש לדעת:

1. האם קיבלה ממשלת ישראל החלטה ביום 19 ביוני 1967, או בתאריך סמוך לו, שלפיה ייסוג צה"ל מכל השטחים שנלקחו ממצרים במלחמת ששת הימים?

2. האם היתה הסכמה בממשלת ישראל בתאריך 19 ביוני 1967, או בסמוך לו, לנקוט קו שעל-פיו תהיה הממשלה נכונה לנסיגה ישראלית אל גבולות ה-4 ביוני עם מצרים, תמורת חוזה או הסכם שלום עם מצרים?

3. האם החלטה או הסכמה כאמור בסעיפים 1-2 נתקבלה על דעת כל ממשלת ישראל, על כל שריה והמפלגות המרכיבות אותה?

4. האם מידע על האמור בהחלטה או בהסכמה, כאמור לעיל, הועברה לידיעת משרד החוץ או גורם רשמי אחר כל-שהוא בממשל ארצות-הברית?

5. האם הודעה כזו נמסרה לידי ממשלת ארצות-הברית או לגורם רשמי כל-שהוא בארצות-הברית המוסמך לכך, במכתב רשמי מאת ממשלת ישראל או משרד החוץ?

6. אם לא — האם הודעה זו הועברה בדרך של מכתב שנכתב אישית על-ידי שר החוץ?

7. אם התשובה לשאלות 5-6 היא שלילית — באיזו דרך הועבר המידע על ההחלטה או ההסכמה הנ"ל לידיעת ממשלת ארצות-הברית?

8. האם העברת ההחלטה או ההסכמה הנ"ל נעשתה בידיעת כל ממשלת הליכוד הלאומי, על כל שריה באותה תקופה?

9. האם העברת המידע על ההחלטה או ההסכמה הנ"ל לידיעת ממשלת ארצות-הברית או גורם מוסמך כל-שהוא של ממשלת ארצות-הברית נעשתה בתוקף החלטה רשמית של ממשלת ישראל, על כל שריה?

10. אם לאו — מה הסיבה להעברת המידע על ההחלטה או ההסכמה הנ"ל לידיעת ממשלת ארצות-הברית כאמור לעיל?

לצרכי שעה הסברתיים, אין אנו מחדשים אותם בעבור זמנם. אין בדעתי לתת הוראות לחידוש אותו דף, מה עוד שאותו נייר לא היה ולא התיימר להיות מחקר היסטורי מדויק באותה פרשה. אילו נזדקק המשרד לנושא זה עכשיו, לא היה מנסח דווקא את הנייר ההוא, כי אם היה מקיים מחקר יסודי בעניין.

57. מקרה של אי-מסירת ביולטין חדשות מהארץ לחבר כנסת בהיותו בניו-יורק

חבר-הכנסת ש. לוי שאל את שר החוץ ביום י"ד באייר תשל"א (9 במאי 1971):

חבר כנסת ששהה בארצות-הברית בחודש מארס ביקש מהקונסוליה הישראלית בניו-יורק (בהעדרו של הקונסול מר רחבעם עמיר), כי תמציא לו לפי כתובתו במלוננו ביולטין יומי של חדשות מהארץ המופץ בין עובדי הקונסוליות הישראליות. ממלא מקום הקונסול הבטיח להמציא לו ביולטין זה, אך ההבטחה לא קויימה. רצוני לשאול:

1. האם זכאי חבר כנסת לקבל פירסומים גלויים של נציגויות ישראל?

2. אם כן — האם יהא מוכן שר החוץ לבדור מדוע לא נתמלאה בקשתו של חבר הכנסת הנ"ל?

3. מה הן ההוראות שנציגויות ישראל מקבלות ממשרד החוץ בדבר טיפול בבקשותיהם של חברי כנסת?

שר-החוץ א. אבן:

1. הנציגויות בחוץ-לארץ אינן מפרסמות ביולטין יומי של חדשות מהארץ, אולם הנציגויות המרכזיות והנציגויות בניו-יורק בכללן, מקבלות מהמשרד בארץ מברק יומי המכיל את כותרות העתונות הישראלית ותמציות המאמרים הראשיים.

חבר כנסת השווה בחוץ-לארץ זכאי בהחלט לקבל מהנציגויות הנוגעות בדבר העתק ממברק זה.

2. בקשתו של חבר הכנסת לא נתמלאה כתוצאה מתקלה מינהלית שיש להצטער עליה.

3. בהתאם להנחיות הקבע ממשרד החוץ בארץ לנציגויות ישראל בחוץ-לארץ, הן מתבקשות להיענות במידת האפשר למשאלותיהם של חברי הכנסת ולסייע להם בעת שהותם בחוץ-לארץ, וכך הן נוהגות.

58. הכחשת ידיעה בדבר העברת זכויות הייצור של תת-מקלע עוזי לדרום-אפריקה

חבר-הכנסת א. אבנרי שאל את שר החוץ ביום י"ד באייר תשל"א (9 במאי 1971):

ב"הראלד טריביון" של יום 30 באפריל 1971 נתפרסם מאמר, פרי עטו של העיתונאי הנודע ס. ל. זולצברג, הן ביחסים שבין ישראל לדרום-אפריקה. מר זולצברג טוען במאמרו כי: (א) ממשלת דרום-אפריקה מייצרת תת-מקלע עוזי; (ב) בזמן מלחמת ששת הימים או מיד אחרי-כן ביקרה בישראל משלחת צבאית מדרום-אפריקה, אשר באה ללימוד לקחי המלחמה; (ג) חכ-ניות של מנוע מטוס ה"מיראז" העוכרו על-ידי ישראל לדרום-אפריקה.

רצוני לשאול:

1. האם הפירסום דלעיל נכון? אם אינו נכון — מה אינו נכון בו?

2. מה היא עמדתה הרשמית של ממשלת ישראל בנושא זה?

שר-החוץ א. אבן:

מעולם לא החלפתי עם השגריר בוש אף מלה אחת על הנושא בנדון. את דעותי ודעת הממשלה על הנושא הבעתי בראיון "מול פני האומה" ששודר ברחבי היבשת האמריקנית ב-21 במארס 1971.

55. עמדת שר החוץ כלפי תכנית רוג'רס

חבר-הכנסת ש. תמיר שאל את שר החוץ ביום ט' באייר תשל"א (4 במאי 1971):

בעתון הבריטי "טיימס" מיום 22 במארס 1971 מוסר סגן העורך מר לואיס הרן: "למר אבן הערכה רבה לדיפלומטיה האמריקאית. בעוד המלה "תכנית רוג'רס" מקובלת כמעט כמלה גסה בישראל, אמר מר אבן כי היא הוכחה כהישג רב-ממדים; שבעה חודשים של הפסקת-אש הם נצחון, והדיפלומטיה האמריקאית השקטה מבטיחה להצמיח רווחים."

אבקש לדעת:

1. האם אמר השר למר הרן את הדברים הנ"ל?

2. האם עמדת שר החוץ היא כי תכנית רוג'רס היא בגדר הצלחה רבה?

3. האם יכול כבוד השר לומר ביחס לאילו גורמים תכנית רוג'רס היא בגדר הצלחה רבה?

שר-החוץ א. אבן:

התשובה על כל סעיפי השאלתה היא שלילית.

את דברי החיוביים ייחסתי לא לתכנית רוג'רס מ-1969, שאני שולל אותה מעיקרה, כי אם ליזמת השלום של ארצות-הברית שנתקבלה על-ידי הממשלה והכנסת באוגוסט 1970. יחס חיובי להחלטות הממשלה והכנסת הוא חובת כל חברי הממשלה. אני מוסיף לחייב את החלטת הממשלה מ-4 באוגוסט 1970 בדבר היענות ליזמת השלום והפסקת-האש של ארצות-הברית; החלטה זו תרמה לחיזוק עצום של כוח מדינתנו וחסכה ממנה ומאזרחים רבים יסורים רבים.

56. חוברת הסברה על פעולות אצ"ל בדיר-יאסין

חבר-הכנסת ד. מילמן שאל את שר החוץ ביום י"ד באייר תשל"א (9 במאי 1971):

לאחרונה הפסיק משרד החוץ להדפיס ו/או להפיץ את חוברת ההסברה על פעולת אצ"ל בדיר-יאסין בשנת 1948.

רצוני לשאול:

1. האם נכון הדבר?

2. אם כן — האם השר מוכן לתת הוראות לחדש את ההפצה?

שר-החוץ א. אבן:

1. הנייר שיצא כדף רקע להסברה ב-1969 אזל ואינו עוד בשימוש משרד החוץ. לא ראיתי את הנייר לפני הדפסתו.

2. הואיל וכל דפי הרקע מסוג זה נועדו אך ורק

חוברת כ"ו, ישיבה קפ"ה

— שאילתות ותשובות (אבנרי, אבן, רוזן, סנה, שפירא); מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת (רוזן, ליאור); הצעה לסדר-היום (רוזן, ארידור) —

ישראל. כך אנו נוהגים גם לגבי תת-מקלע עוזי, ואנו עומדים בכל חוזה על הכנסת סעיף שאין למדינה הקונה זכות להעביר את הנשק הזה כראות עיניה, אלא היא חייבת להתייעץ עם ישראל.

59. בירור עקב סדרת מאמרים על הפשע המאורגן בישראל

חבר-הכנסת מ. סנה שאל את שר המשפטים ביום כ"ד באייר תשל"א (19 במאי 1971):

1. האם הובאו לתשומת לבך הגילויים שהובאו בעתון "הארץ" בסדרת מאמרים על הפשע המאורגן בישראל?
2. האם ראה בהם כבוד השר יסוד לברר עם היועץ המשפטי נקטת פעולה מצדו?
3. לאילו מסקנות הביא הבירור, אם נתקיים?

שר-המשפטים י. ש. שפירא:

1. את רוב המאמרים שבסדרה הנוכרת בשאלה קראתי בהיותי בחוץ-לארץ, כי אז נתפרסמו. חושבני שלהוציא שניים או שלושה מאמרים מתוך הסדרה — קראתי את כולם.
2. עוד בהיותי בחוץ-לארץ, תוך כדי קריאה בחלק של הסדרה, ביקשתי מאת היועץ המשפטי לממשלה לעיין בסדרת המאמרים ולבקש אינפורמציה ממשרדי ממשלה וממקורות אחרים ביחס לעובדות העלולות לדרוש טיפול מצד משרד המשפטים, לרכז את המידע ולהביא את מסקנותיו אלי.
3. עדיין מוקדם לדבר על הסקת מסקנות, כי הבירור באוסף האינפורמציה עדיין נמשך.

ב. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היום על שולחן הכנסת, לקריאה ראשונה, מטעם הממ"שלה: חוק לעידוד הסרט הישראלי (תיקון), תשל"א—1971.

2. אם מיוצר תת-מקלע עוזי בדרום-אפריקה — האם על-פי רשיון ישראל או על-פי רשיון ממשלה אחרת? אם ממשלה אחרת העניקה רשיון — אילו ערובות קיבלה ממשלת ישראל מאותה ממשלה למניעת העברת זכויות הייצור לאחרים?

3. אם הפירסום אינו נכון — אילו צעדים נקט משרד החוץ להכשלתו?

שר-החוץ א. אבן:

יורשה לי להפנות את חבר הכנסת הנכבד לתוכן תשובת דובר משרד החוץ לשאלות עתונאיות בנושא ביום 30 באפריל 1971, כלהלן: "אין כל אמת בידיעות שהופיעו בכתבה ב"ניו-יורק טיימס" ב-30 באפריל בדבר שיתוף פעולה בטחוני בין ישראל ודרום-אפריקה". מעולם לא הסכימה ממשלת ישראל להעברת זכות ייצור תת-מקלע עוזי לממשלת דרום-אפריקה.

היו"ר ש. רוזן:

שאלה נוספת לחבר-הכנסת אורי אבנרי.

אורי אבנרי (העולם הזה—כוח חדש):

אדוני שר החוץ, אני שואל את הדברים בגלל הנזק העצום שכתבה זו גרמה. האם רשאית בלגיה להעביר לדרום-אפריקה או לכל מדינה אחרת תת-מקלע עוזי בלי היתר מיוחד של ישראל, והאם התבקש או ניתן אי-פעם היתר כזה?

שר-החוץ א. אבן:

בכל פעם שאנו מוכרים נשק למדינה זרה, אנו נוהגים לעמוד על הכנסת סעיף המתנה העברת הנשק למדינה שלישית בידיעתה ובחסכמתה של ממשלת

היו"ר ש. רוזן:

נשמע עתה הודעה על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.

מזכיר הכנסת ת. ליאור:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע כי הונח

ג. הצעה לסדר-היום

חטיפתו של קונסול ישראל בתורכיה והאיום על חייו

אלה — ככינויים העצמי — מאיימים לרצוח אותו נפש.

החוטפים, המאיימים, שחטני הרצח, הם בפי עצמם המשחררים. החטוף, הכלוא, בן הערובה שכולנו מייחלים לשיחרורו, הוא המועמד לקרבנם. אלה הם המשת"רים. כזה הוא שיחרורם. הם דורשים צדק לאומה שלמה, אולי לעולם מלא, אך אין להם, משלהם, צדק אפילו בשביל אדם אחד. במדינה התורכית אלוהם היו אורה, אורח רציו, בעל זכויות קונסולריות, בעל חסינות דיפלומטית. חסינות זו מחייבת לא רק הגנה על הדיף-לומט, אלא אפילו על אלה המוחפשים אצלו מקלט. אולם הברבריות המודרנית רומסת גם את הכלל הזה. איזה עולם חדש ומשוחחר אפטר לבנות אם כאלה יסודותיו?

זהו אולי הפרדוקס הגדול של תקופתנו: כרוממות

היו"ר ש. רוזן:

אנו עוברים לדון בהצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת יורם ארידור: חטיפתו של קונסול ישראל בתורכיה והאיום על חייו. יושב-ראש הכנסת והסגנים הכירו בדחיפותה של הצעה זו לסדר-היום. רשות הדיבור לחבר-הכנסת ארידור.

יורם ארידור (גח"ל):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. מה הוא שיחרור? מה הוא צבא שיחרור? בימים חשוכים, שבהם בארצות רבות דיכוי קרוי חופש, השתלטות ניאו-אימפריאליסטית קרויה תמיכה בעצמאות, דיקטטורה רודנית קרויה דמוקרטיה עממית — בעצם הימים האלה חטוף וכלוא קונסול ישראל בתורכיה, אפרים אלדום, בידי אירגון הקרוי "צבא השיחרור העממי התורכי", ו"משחררים"

אין אנו פטורים בנושא זה גם כלפי עצמנו. כפי שלמדנו את לקח חטיפות המטוסים, עלינו ללמוד בפרשת חטיפת קונסול ישראל באיסטנבול, עלינו לחזור ולבדוק את אמצעי הבטחון שלנו. מחובתנו לדאוג שחטיפה כזו תישאר מקרה בודד, שנציג ישראל לא יהיה הפקר. אולם ברור שלקחים אלה, ואחרים הכרוכים בהם, ניתנים לבידור מדויק דווקא בוועדה, ואם תחליט הכנסת שכך יהיה, הרינו מציע שוועדת החוץ והבטחון תתכנס ללא דיחוי, הן כדי לדון מיד בצעדים שיש לעשות על-מנת לסייע להציל את חיי אפרים אלדום והן על-מנת למנוע הישנות מעשי סחטני-רצח בעתיד.

הי"ד ש. דוון:

רשות הדיבור לשד החוץ, לדברי תשובה.

שר-החוץ א. אבן:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. הקונסול הכללי של ישראל באיסטנבול אפרים אלדום נחטף ב-17 במאי בצהריים בשווב לביתו על-ידי קבוצה שמנתה, כנראה, שמונה עד תריסר אנשים. החוטפים נכנסו לדירה בקומת הקרקע שבבית, קשרו את יושביה וכן כל מי שהגיע לדירה לאחר מכן. כשהגיעה הקונסול הכללי לבית, תק-פחה, הכניסוהו לדירה ולאחר מאבק, שבו נפצע קלות, כנראה, מתכתת אקדח בראשו, עטפוהו בסדין והכניסוהו למכונית. החוטפים לא פגעו ברעייתו.

עם היוודע דבר החטיפה לצירנו באנקרה פנה מיד לממשלת תורכיה וביקש לנקוט כל האמצעים הדרושים לאיתורו ולשיחרורו של הקונסול הכללי הח-טוף. מגע דחוף ורצוף מתקיים עם השלטונות התורכיים מאז אותה שעה. השלטונות התורכיים פתחו מצדם בטיפול נמרץ בנושא. על פרטי המגע, שמקצתם אינם יכולים להימסר בפומבי, מסרתי אתמול לוועדת החוץ והבטחון של הכנסת. הצבא והמשטרה בתורכיה החלו מיד בסריקות ויסודיות, רחוב אחר רחוב, בית אחר בית של העיר איסטנבול והמחוזות הקרובים לה. הגנרל הממונה על המשטרה הצבאית באיסטנבול פירסם קרי-אה לאזרחים לסייע לצבא ולמשטרה בלכידת החוטפים והזהיר חמורות את החוטפים לבל יאונה כל רע לקונסול הכללי של ישראל.

כבר בשלב מוקדם נראה היה כי החטיפה בוצעה על-ידי אנשי אירגון Dev Genc, אירגון מחתרתי טרוריסטי שמאלני קיצוני. האירגון, שמטרותיו פנימיות תורכיות, עסק בפעולות חבלה ופיגוע נגד מיתקנים תור-כיים וזרים ונגד אנשי הממשל בתורכיה, בחטיפות אור-חים תורכיים וזרים ובשוד בנקים. האירגון פוזר על-ידי מפקדת המשטר הצבאי באפריל 1971. בין השאר הסת-ייע אירגון זה, כפי שמסתיעים אירגונים רבים כמותו, באירגוני חבלה ערביים. כמה מחבריו עברו אימונים במחנות "פחה" בירדן ובמחנות אירגוני חבלה ערביים אחרים בסוריה, שאף סיפקו להם נשק, תחמושת וחמרי נפץ לביצוע פעולות חבלה בתורכיה.

זוהי, כנראה, הקבוצה שחטפה ב-4 במאריס 1971 ארבעה סמלים אמריקנים ממחנה ליד אנקרה ודרשה תמורת שיחרורם 400 אלף דולר תוך שלושים ושש שעות. הקבוצה איימה להוציאם להורג אם דרישה זו לא תתמלא. ממשלת תורכיה דחתה את תביעתם, וכוחות

האידיאליים - כן הידרדרות הברבריות. כמחץ הרמיסה של אישיות האדם - כן רעם הרמקולים על שיחרור החברה. כשהאדם מתבטל לפני החברה, מתקדש האמ-צעי על-ידי המטרה; הא בהא תליא. זהו אחד מלקחי דורנו ולקח הרדונות שהמאה העשרים היתה ועדיין היא עדה להם. רק הצביעות שבה מכסה תקופתנו על פשעיה מתעלמת מכך.

בצדק קבע אתמול אחד מעתוני ישראל במאמרו הראשי: "זוהי שיטה ברברית שכל אדם תרבותי בעולם חייב להוקיעה. לו התרבו ההולכים בעקבות השמאלנים הלל, הרי היה העולם נהפך לג'ונגל שבו איש לא יהיה בטוח מפני גורל דומה. אם חוטפי הדיפלומטים נקראים שמאלנים, הכיצד נבחין בין שמאל כזה ובין פשיסם?" עד כאן דברי "על המשמר".

כולנו כאן, סביב הבמה הזאת, מתאחדים בתקווה שייצגלו חיינו של אפרים אלדום והוא יחזור בריא ושלם. לבנו עם רעיותו. תדע נא שאין היא בודדת בסבלה. אני בטוח שדברי ישמשו ביטוי לתחושת לב כולנו, אם אומר שאנו חשים כלפי משפחת אלדום כאילו היתה משפח-תנו שלנו. העם היהודי הוא כיום עם לא גדול, מפורז בגוים, אך מלוכד בתחושותיו. אנו יודעים וחשים, ביחוד בימים אלה, בייתוד נוכח סבל וקושי, כאילו היינו משפחה אחת. זו גם משמעות הודהותנו עם משפחת אלדום. כולנו, אנחנו משפחת אלדום.

מכאן פנייתנו לממשלת תורכיה כי יעשה על-ידה כל האפשר כדי שישוחרר אפרים אלדום ויוחזר אל משפחתו - אלינו. זו תובתה האנושית של הממשלה התורכית, אך גם תובתה המדינית-מוסרית, למצות את כל האפשר למען אדם המואמן בארצה ונהנה מח-סותה והגנתה. מכאן גם אוהרתנו לחוטפים. עלינו לומר גם באוזניה: רצח נקיים לא יועיל למלחמתכם, אך יוכל להטביעה בדם. מאבקכם - עניינכם הוא. לא לנו לשפוט, אך מה יכולה רציחת אדם חף מפשע, שאינו נוגע לעניינכם, לסייע למאבקכם? היא רק יכולה להכ-תיומו. ייתכן שדברי אוהרה המושמעים מירושלים נראים לכם רחוקים. אולם יד הצדק הישראלי, גם אם תאחר להגיע אליכם, לא תקצר מהשיגכם.

מכאן קריאתנו לממשלות העולם לראות בהגנה על דיפלומטים, קונסולים ואזרחים אחרים עניין חיוני למ-ניעת השתררותו של ג'ונגל אנושי. ג'ונגל זה כבר היכה שרשים. ייתכן שהזרע הראשון שנזרע בו בהקשר זה היה כאשר השלים העולם עם חטיפת מטוס "אל-על" לאלג'יריה. מאז נפלו בני ערובה חפים מפשע, לאו דווקא יהודים, קרבנות לעידן החטיפות. הבעיה איננה ישראלית. היא כלל-אנושית. ראשית כל חטיפה היא בת-חוש: זה מותר. לאיש לא איכפת. העולם לא רק שלא יעשה ולא כלום, גם לא יאמר מאומה. לפיכך חשוב למנוע חטיפות, אך לא פחות חשוב להוקיע ולבדד את החוטפן. אמנם דור שצפה אל מול אושוויץ ייתכן שקה-תה רגישותו, אך ערנות לגבי גורל היחיד יכולה לסייע למנוע טרגדיה לרבים.

אני מתכבד להציע שממשלת ישראל תיוסם כיוס למען התייעצות בין-מדינית מיוחדת של מדינות השו-אפות לפעול במשותף בעניין זה כדי לדון על האמצעים והדרכים שבהם יש לפעול. אולם, אדוני היושב-ראש,

של נציגים זרים שאירעו במקומות שונים בעולם. נחטפו אנשים חפים מפשע, שאין להם ולא כלום עם המאור-עות הפנימיים של אותן מדינות. ממשלות המדינות שבהן אירעו חטיפות אלה וכל ממשלות העולם רואות אותן כאחראיות לחיי הנציגים הזרים, החיים, היושבים ופועלים בהן ונהנים מחסינויות דיפלומטיות. זוהי גם השקפתה של ממשלת ישראל. ממשלת תורכיה, במקרה הנוכחי של חטיפת אפרים אלרם, מקבלת בהחלט את האחריות הזאת.

תוך הערכת המאמצים הנעשים על-ידי הממשלה התורכית ומתוך דאגה חמורה לגורלו של אפרים אלרם הננו מצפים שממשלת תורכיה תעשה הכל כדי להביא לשיחרורו.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. המגע הוא יום יום, שעה שעה. החרדה היא עמוקה; אין לי מלים להביע אותה. ממשלת ישראל לא תחסוך שום מאמץ לקדם את מטרתה העליונה: שיחרורו של אפרים אל-רם, מניעת פגיעה בו והסרת עול החרדה מעל לב רעייתו ולבם של בני משפחתו.

כבר מסרתי במסגרת הדועה זו, שכבר אתמול באה הממשלה בעצה עם ועדת החוץ והבטחון של הכנסת. אין לנו רשות להשמיע, לומר, לעשות דבר העלול להפ-חית במשהו את סיכויי שיחרורו של אזרחנו, של הקונ-סול הכללי שלנו, נציגנו, אפרים אלרם. מכאן שאני משוכנע כי טוב תעשה הכנסת אם תמשיך בדיון במס-גרת ועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

היו"ר ש. רוזן:

האם חבר-הכנסת ארידור מסכים להצעה?

יורם ארידור (גח"ל):
אני מסכים.

היו"ר ש. רוזן:

יש הצעה אחת: להעביר את העניין לוועדת החוץ והבטחון.

הצבעה

ההצעה להעביר את העניין לוועדת החוץ והבטחון נתקבלה.

צבא ומשטרה חיפשו אחריהם. החוטפים שיחררו את הסמלים ב-8 במארס 1971 ללא תמורה.

ב-17 במאי נמסר רשמית לצירנו באנקרה שה-חוטפים, אנשי "דב גנץ", הציגו תנאיהם לממשלת תורכיה כלהלן: (1) שיחרור גומיש, מנהיג "דב גנץ", וכמה מחבריו הנמצאים במאסר, תמורת אלרם. (2) אם הממשלה לא תיענה עד ה-20 במאי, שעה 17.00, יוציאו את אלרם להורג. ממשלת תורכיה שקלה את האולטי-מטום והחליטה — אני מצטט — כי "אין באפשרותה להיענות לדרישת החוטפים מפני שזו תהיה התחלה של כניעה לסחטנות". במידך גיסא החליטה ממשלת תורכיה לחוקק חוק מיוחד בעל תוקף רטרואקטיבי, שלפיו יוטל גזר דין מוות לא רק על חוטפי אלרם, אלא גם על מבצעי חטיפות קודמות, וכך להעמיד תחת הצל של גזר דין מוות את אלה שביקשו החוטפים לשחרר תמורת הקונסול הכללי אלרם.

סגן ראש ממשלת תורכיה, מר קוצ'אס, הודיע באנקרה על האולטימטום של החוטפים ועל החלטת הממשלה לפעול במרץ נגד אירגון זה. הוא תבע בתוקף את שיחרורו המיידי של אלרם ואיים, שאם לא ישוחרר, יוחק מיד חוק רטרואקטיבי על גזר דין מוות בתלייה לחוטפים ולשותפיהם.

במשך יום אתמול נמשכו סריקות בעיר איסטנבול ונערכו חיפושים בכל רחבי המדינה ובוצעו מעצרים רבים. בין השאר נעצר אתמול בצהריים גם אחד המש-תתפים בחטיפה. החיפושים הנרחבים נמשכים גם היום. ידיעות על מהלך המאמצים לאתר ולשחרר את הקונסול הכללי אפרים אלרם נמסרות לנו מדי שעה בשעה.

כנסת נכבדה, אני שותף לרגשי החרדה שהביע חבר-הכנסת ארידור בהעלותו את הנושא הזה על סדר-יומנו. מאז בוצעה החטיפה אנו עומדים בקשר דחוף עם ממשלת תורכיה. אתמול בבוקר התכנסה הממשלה לישיבה מיוחדת בירושלים לדיון בחטיפת אפרים אל-רם. בכל מגעינו עם ממשלת תורכיה, באנקרה ובירוש-לם, אנו מודגשים כי חובה ראשונה ועליונה מוטלת על ממשלת תורכיה לעשות את כל אשר לאל ידה על-מנת להביא לידי שיחרורו.

העולם כולו זועזע בשנים האחרונות ממעשי חטיפה

ד. הצעות חוק של חברי כנסת

1. חוק למניעת מעשי שוחד בתחרויות ספורט, תשל"א—1971 *

כעבירות פליליות ולתת אפשרות לבתי-המשפט להטיל על העברייני עונש מאסר עד שלוש שנים.

כדי לנמק את הצעתי לא אסתמך על שמועות הרווחות זה זמן בקרב הציבור בדבר קניית משחקי כדורגל ומכירתם. אף לא אביא דברים, שפורסמו לאחר-רונה בעתונות, על פעילות מאורגנת של מתן שוחד לקבוצות כדורגל כדי להבטיח לנותניו זכייה בהימורים. אבסס את הנמקתי על פסקי-דין שנתן בית-המשפט העליון ב-2 בנובמבר 1970. בפסקי-דין זה סקר בית-

היו"ר ש. רוזן:
אנחנו עוברים להצעות חוק של חברי הכנסת, דיון מוקדם. ראשונה, הצעת חוק למניעת מעשי שוחד בתח-ריות ספורט, תשל"א—1971, של חבר-הכנסת קלינג-הופר. רשות הדיבור לחבר-הכנסת קלינגהופר.

יצחק ה. קלינגהופר (גח"ל):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. החוק שאני מת-כבד להציע, מטרתו למנוע מעשי שוחד בתחרויות ספו-רט. הדרך המוצעת על-ידי היא להגדיר מעשים אלה

כי מתן שוחד לקבוצות שלמות או לשחקנים, פוגעים בציבור הרחב אשר מאמין שהמשחקים משקפים התמודדות ספורטיבית כנה.

הסימפטומים החמורים והמכעירים שגינה אותם השופט לנדוי, הם מעילה מובהקת באמון הציבור. יש לעשות את הכל על-מנת שלא ירמוהו ולא יכשילוהו באמונו. לדעתי השיפוט הפנימי, השיפוט שעוסקים בו ה-domestic tribunals, הוא, מטבע הדברים, רחוק מלהבטיח את היעילות הדרושה להשגת המטרה. צריך להוסיף על אלה סמכות מתאימה של ענישה, סמכות שתהיה בידי בתי-המשפט של המדינה, ואשר יהיה בה כדי להרתיע במידה סבירה מפני הישנות מעשי השחיתות בספורט והמשכם.

זה מה שעורר בי את הרעיון להגיש את ההצעה הזאת. חיברתי אותה על רוב חלקיה לפי המתכונת של החוק לתיקון דיני העונשין (עבירות שוחד), שהתייחס סות מפורשת אליו מצאתי בפסק דינו של השופט לנדוי. בהצעתי, הגדרת עצם העבירות היא צרה, אולי יותר מדי צרה, זאת מתוך התאפקות, שהייתי מבקש כי תובן כראוי, מלפרוש דין עונשין חדש על פני שטח וידיעה רחבים. אני מודה שעקב כך אולי יישארו עדיין לקונות מסוימות לגבי סוגים ספציפיים של מקרים אשר הצעתי אינה כוללת אותם בהסדר התחקיטי המוצע.

על כן רצוני לומר, ובוה אסיים, כי אם כבוד שר המשפטים יסמוך ידו על עצם המגמה שביסודה של ההצעה, ואם ההצעה תועבר, כפי שאני מבקש שתועבר, לוועדה לדיון מוקדם, אקדם בברכה כל שיפור בניסוחה, אשר תהיה בו משום תרומה להבטחת חיסול השחיתות בתחרויות ספורט ולהגנת הציבור מפני הטעיותיו ומעילה באמונו.

הי"ד ש. רוזן :

רשות הדיבור לשר המשפטים, לדברי תשובה.

שר המשפטים י. ש. שפירא :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. אני מסכים בהחלט שהצעת החוק תועבר לוועדה לדיון מוקדם. הנושא הזה ראוי לטיפול. כפי שרמזו כבר חברי-הכנסת קלינגהופר, היריעה שהוא פרש היא צרה במקצת. הוא מדבר על מתן שוחד מצד קבוצות ספורט אחת לקבוצה שנייה. אנו מכירים בתחרויות ספורט לאו דווקא בין קבוצות כי אם בין יחידים. גם שם — ובעולם הגדול קיים הדבר יותר מאשר אצלנו — יש שחיתויות, רמזים ורינונים.

יוסף תמיר (גח"ל) :

זהו ספורט השוחד...

שר המשפטים י. ש. שפירא :

האם לזה ספורט ייקרא?

יש גם שטחים אחרים של תחרות שבהם הווכה בתחרות או מקבל ציון חברתי, או שהוא מקבל גם ציון כספי. איננו רואה סיבה שלא תהיה אפשרות — ואני מקווה שלא היה מקרה כזה — של שיחוד אנשים המשתתפים במצעדי פזמונים, בחידון התנ"ך. זה יכול לקרות.

אין ספק בדבר שזה צריך להיות בעצם חוק למניעת מעשי שוחד בתחרויות, ולא דווקא בתחרויות ספורט.

המשפט מקדים שבהם נערכו בירורים על-ידי הגופים השיפוטיים הפנימיים של ההתאחדות לכדורגל בישראל, שכתוצאה מהם קבוצות כדורגל הנמנות על ליגה ב' דרום נמצאו אשמות בהתנהגות בלתי ספורטיבית, והוחלט בתוך סנקציה משמעתית ששום קבוצה מליגה ב' דרום לא תעלה לליגה א' בעונת 1969/70. מסיבות שאין כאן המקום לפרט אותן הגיע העניין עד לערכאות השיפוט של המדינה: קודם כל לבית-המשפט המחוזי תל-אביב-יפו ולאחר מכן, בדרך של עירעורים, אל בית-המשפט העליון. והנה בית-המשפט העליון, בתנו את פסק-הדין מפי כבוד השופט לנדוי, קבע כי — אני מצטט — "בעירעורים אלה נתגלו לנגד עינינו תופעות מדאיגות מאוד של מיסחור המלווה בשחיתות, אשר מחוץ מגדולי פרא בשדה הכדורגל בארץ". השופט המלומד כינה את המתרחש בשדה זה כ"שוק השחור משחור, שבו מעורבים כנראה אינטרסים חמריים ניכרים"; ול-תופעות עצמן קרא השופט "ביצה עכורה", "העלולה עם התפשטותה להשחית כל חלקה טובה בספורט הכדורגל הישראלי".

אם שופט המדינה, וכל שכן שופט בית-המשפט העליון, מצא לנכון להתבטא במלים חריפות כאלה, הרי לא יכול להיות ספק שהמצב חמור. נקנים משחקים על-ידי תשלום שוחד לקבוצות יריבות, כדי שאלה תאפי-ענה לקבוצה השלטת לזכות במשחק. פלימים סוכנים העוסקים בשיווק קניית משחקים ומכירתם, על-ידי שיחוד שחקני קבוצה יריבה. ויש "חוגי אוהדים" של קבוצות המעורבות בעסקים מסוג זה, אשר תורמים את הכספים הדרושים לתשלום השוחד.

רבותי חברי הכנסת, נגע חמור ומביש פשה בספורט הכדורגל בארץ. הלזה ייקרא עוד ספורט, כשעצם המו-שג הזה נתקבל בעולם הרחב כסמל ההיגיון, והמלם "ספורט" ו"ספורטיבי" הפכו למלים נדרפות ליושר ול-טוהר מידות, ונושאות עמן משמעות של התנהגות ללא דופי, הראויה לאמון מלא ובלתי מסויג? וכי אין זה מצער ומכאבי שצאלנו, דווקא בקרב עמנו, שאנחנו לפי מסורתנו והערכים שאנו דוגלים בהם חייבים להיות ערים במיוחד לכך שהחברה תיבנה על יסודות של אמת וה-גינות ואמון הדדי, ייבנה ויגדל הספורט בסימני לואי של העדר מוסר ובאווירה של מעילות ושחיתות?

אדוני היושב-ראש, אינני בא לעשות הכללות. חלי-לה לי להאשים את גורמי הספורט בכללותם במעשים כאלה או במתן יד להם. יודע אני להעריך כראוי את המאמצים הנעשים לקידום הספורט הישראלי, את היש-גיו ואף את עליית קרנו בתחרויות בין-לאומיות. אולם החולי הרע נדבק בו, ואל לנו לתת לו להשתרש באופן כדוני ולהתפשט. צריך לעקור את המכה מן השורש. חוששני שהיא רצינית עד כדי כך, שבלי התערבות של המחוקק לא נוכל להצליח בחיסולה. הטריבונאלים הפנימיים של הספורט המאורגן, על כל מעלותיהם שבי-ודאי אין לזלזל בהן, ועל כל נסיונותיהם להתגבר על מגיפת השחיתות, אין בידם, ולא יכולים להיות בידם, הכלים הדרושים כדי להיאבק באלמנטים הנוגעים בדבר.

עם כל הצער שבכך, דומני שאין מנוס מן המסקנה כי לתכלית זו דרושים אמצעים של חוק פלילי. חיזוק להכרה בצורך בחקיקה כזאת יש לראות גם בעובדה, שהמדובר הוא לא רק בעניינים פנימיים של איגודי ספור-ט. סידור ו"בישול" מראש של תוצאות משחקים, בדר-

היו"ר ש. רוזן:

אני מעמיד להצבעה את ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדת החוקה, חוק ומשפט.

הצבעה

ההצעה להעביר את הצעת החוק של חברי הכנסת י. ה. קלינגהופר לוועדת החוקה, חוק ומשפט, לדיון מוקדם נתקבלה.

וכמובן אין להשאיר מקום לספק, שהדבר כולל גם את המקרה הבודד שעליו דיבר חברי הכנסת קלינגהופר. אני תומך בדברים שאמר חברי הכנסת קלינגהופר ביחס להרחבת היריעה.

בהתחשב בכל הדברים הללו, אני חושב שהכנסת תיטיב לעשות אם תקבל את ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדת החוקה, חוק ומשפט.

2. חוק ירושלים, תשל"א—1971 ***היו"ר ש. רוזן:**

הכנסת תעבור להצעת חוק של חברי הכנסת שמואל תמיר: חוק ירושלים. רשות הדיבור לחברי הכנסת שמואל תמיר, להנמקת הצעתו.

שמואל תמיר (המרכז החפשי):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. אני מתכבד להציע לכנסת לקבל את חוק ירושלים, שיש בו מספר יסודות חדשים ותשובות לנושאים שטרם נפתרו, ובראש וראשונה — לגבי שטחה של ירושלים בירת המדינה. רצוני לציין את נקודות המפתח בצפון, בדרום, ובעיקר במזרח.

בצפון ניצב המשלט נבי-סמואל מרוץ לתחומי ירושלים, מחוץ לתחום מדינת ישראל, והוא חלק ממה שקרוי "שטח מוחזק", למרות שזוהי הרמה החולשת על העיר מצפון-מערב, משלט מרכזי שעוד במלחמת 1948 נשפך דם עברי במאמץ לכבוש, ללא הצלחה. גבעה זו, על-אף שיחוררה במלחמת ששת-הימים, נשארה מחוץ לתחומי העיר והמדינה. וכמוה בית-חנינא, ביר-נבאלא ואל-ג'יב.

הנקודה הצפונית ביותר בתחום ירושלים כיום היא שדה התעופה בעטרות, אבל מסיבות שאינני רוצה לעמוד עליהן — משום שאין פני לפולימיקה רטוראקטיבית אלא לנסיון להגיע לפתרון חיובי היום — מהווה הדרך לקלנדיה מעין מסדרון, אשר משני עבריו שליט החוק היירדני, ריבונות פורמלית ירדנית, וגם הוא שטח "מוחזק" בנוסח הממשלתי הרשמי. אי-שם בקצה משתרע שדה התעופה, שדה חשוב מאוד לעתידה ולפיתוחה של העיר והמדינה.

על-פי הצעתנו גם אל-ג'יב, גם ביר נבאלא ובית-חנינא, וכן השטח המקיף את שדה התעופה מערבה ומזרחה, ובמידה מסוימת גם צפונה — כל כולם יהיו חלק מירושלים.

בדרום, אדוני היושב-ראש, שוב מסיבות שלדעתני מקורן במשגה חמור, הוצאו מתחומה של ירושלים המשלטים החולשים עליה, משלטים שהם גם אתרים היסטוריים מובהקים ועצם איזכור שמם מדבר בעד עצמו, ללא צורך בהסברים מרובים. ביתר, בדרום-מערב, נשארה בת-חום ירדן גם היום, כן, ביתר, מעוזו של ברי-כוכבא, ביתר החולשת על מסילת הברזל, ביתר — שטח "מוחזק".

הד גילה, המשלט שממנו הורעשה העיר, המשלט הגבוה והקובע ביותר, שהניצב עליו רואה את כל ירושלים כעל כף היד, המשלט אשר המבט הנשקף ממנו על בניין הכנסת, על משרדי הממשלה, על בית הנשיא, על הכותל המערבי, המבט שאינו פחות ברור ואינו פחות חד-משמעי

מן המבט הנשקף מרמת-הגולן אל הקיבוצים אשר למרגלותיה — הר גילה הוא שטח מוחזק, כמוהו כבית-לחם, כמוהו כבית-סחור. על-פי הצעתנו יכלול גבול העיר בדרום גם את ביתר, הר גילה, בית-לחם ובית-סחור.

ועל הכל, אדוני היושב-ראש, הגבול המזרחי. אותו אזור שלגביו הושמעו לאחרונה דברים חמורים, ואגיע לכך מיד — מתומא וענתות — זו ענתות שהמוכתר שלה הפציר וחזר והפציר בממשלת ישראל להפוך את כפרו לחלק בלתי נפרד מירושלים —, עיזריה ואבו דים — כל אלה הם שטח "מוחזק", מחוץ לתחומי העיר.

אנו מציעים שמזרח ירושלים, מזרחית להר הבית, מזרחית לעיר העתיקה, השטח המחובר את ירושלים לירדן וליריחו, לרבות הכביש המוליך אל ים המלח, יהיה כולו בתחומי העיר באופן חד-משמעי.

אדוני היושב-ראש, בהצעת החוק שאני מתכבד להעלות, אין ההגדרה מותרת כל אפשרות של ספקות לגבי מעמדה של ירושלים כחלק בלתי נפרד מישראל, ממדינת ישראל. במספר שאילתות שהפניתי אל שר החוץ, ובהן שאלתי אם ממשלת ישראל רואה בירושלים המזרחית חלק בלתי נפרד מישראל, ללא כל התחבשות מיוחדת של ניסוח, קיבלתי תשובה דיפלומטית, שהודעתו של שר המשפטים בכנסת לאחר מלחמת ששת-הימים היא היא התופשה, ושר החוץ אינו רואה לשנות ממנה. ההודעה ההיא אכן היתה היסטורית, אולם כאשר שר חוץ של ממשלת ישראל אינו יכול לומר במפורש, באופן חד-משמעי, לגבי הגדרת מעמדה של בירת ישראל, כי גם חלקה המזרחי מצוי בתחום ריבונותה הבלעדית של מדינת ישראל — נראה לי שהחוק חייב להיות חד-משמעי לחלוטין.

אמרתי קודם שלא אכנס לסיבות היסטוריות אשר בגללן נקבע התואר של גבולות ירושלים כפי שהותווה. אולם ארשה לעצמי חריג אחד, משום שאני רואה בו את שורש החולשה, מקור של רעות רבות.

ביתר, הר גילה, נבי-סמואל, ענתות, עיזריה — כל אלה לא נכללו בירושלים בראש וראשונה בשל אותו פחד אומלל, הפחד "הדמוגרפי". כל העיירות והכפרים הללו, כל המשלטים החיוניים האלה הסוגרים על העיר מדרום, ממזרח ומצפון, כל אלה גם יחד כוללים אוכלוסיה ערבית של 15,000 נפש בקירוב.

ואני — לשיטתי. אינני רואה בכך כל מכשול, כל חסרון, כל פגם. אנו חושבים שירושלים זו, כפי שצויה על-ידנו, כפי שגבולותיה שורטטו על-ידנו, עוד אינה ירו-

אות החדשה, ואני מבדק על כל מה שנעשה, ממש כשם שאני מבקש את כל האיחורים והמחדלים שהיו. אולם עובדה היא שבמזרח ירושלים, בשטח שבין ארמון הממשלה לבין הר הצופים, משאירים חלל ריק, ולתוך החלל הריק הזה פורצים ה"בנובנישטים" למיניהם, עם הכוחות העומדים מאחוריהם, המבקיעים פרצות בקיום הלאומי ומציעים ריבונות ירדנית על חלק מירושלים, לרבות הכביש המוליך מיריחו אל הר הבית. הגורמים החולשים על עיריית ירושלים — ואחרים אתם — הם הפורצים אל המחלד בתחום שבין ארמון הממשלה לבין הר הצופים ומוסים לתכנן תכניות, במסמכים רשמיים שגשגו למשרד החוק, ואשר הבולט והמפורסם שבהם הוא "סמך בנובנישטים" מיוני 1968. במסמך נאמר: "סימנתי במפה גם כביש שניתן למסרו לירדן ככביש 'בשליטתם' או ב'ריבונותם'. זהו הכביש העולה להר הזיתים דרך שכונת א-טור. כביש זה ניתן לחברו בקלות לעירייה-יריחו, הוא עובר באזור שאין בו אינטרסים קרקעיים יהודיים ומגיע בקו ישר לשער האריות ודרכו לתחום הר הבית." בהמשך הדברים מדובר במסמך זה בריבונות ירדנית בשטח ירושלים. ובל יניף ממקומו ידיים חברי הכנסת סורקים. צד לי מאוד, אך חברי טדי קולק ודוד בן-גוריון עומדים בראש הקו התבוסני הזה, זה לגבי ירושלים, זה לגבי שטחי ארץ ישראל בכללותם.

בנסיבות אלה, אדוני היושב-ראש, אנו מעלים את הצעת חוק ירושלים. אני מצרף לפרוטוקול תרישים כללי של קווי הגבול, כפי שאנחנו מציעים אותם, לעומת המצב הקיים היום. אנו, כמובן, נתמוך בכל צעד מעשי בשטח, ביחוד בתחומים שהוזכרו, אבל הדבר חייב להיות מלווה באקט ממלכתי חד-משמעי, אשר לו משמעות חשובה כשלעצמו. ובל ננסה לתאר את הדברים כבעיה מוניציפלית גרידא. הבעיה היא מדינית, בעיה מדינית ראשונה במעלה.

ואני מקווה שאותן סיעות ואותם חברים בבית, שירושלים בלבם ועל דל-שפתיהם, לא ימצאו תואנות להתחמק מהאתגר הזה ויתנו את ידם לקביעת עובדה. ולוואי שעל-ידי הצבעה שלילית ועל-ידי התחמקויות לא ייעשה כאן המעשה אשר יביא שוב "בכייה לדורות".

היו"ר ש. רוזן:

רשות הדיבור לשר המשפטים, לדברי תשובה.

שר המשפטים י. ש. שפירא:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. לפני שאתייחס לעצם הצעתו של חברי הכנסת תמיר, הריני רוצה להסתייג, בכל לשון של הסתייגות, מהדברים שהוא משמע ביחס לאפיפיור וביחס לוותיקאן. יכולים להיות ויכוחים במדינת ישראל עם כל כוח, עם כל ציבור, עם כל מדינה, אבל אנחנו חייבים לשמור על כבוד האנשים שאנחנו עומדים איתם בוויכוח. אינני חושב שהדיבור היה מכובד, בעיקר מהשושע מעל במת הכנסת.

לעצם ההצעה: ב-27 ביוני 1967, אחרי מלחמת ששת הימים, אחי בירורים נוקבים, יסודיים ומפורטים בממשלה, הביאה הממשלה הצעה לכנסת, אשר כוללת שתיים או שלוש שורות, ובה תיקנה הכנסת את פקודת סדרי השלטון והמשפט בכך שהיא אמרה, כי המשפט, המינהל והשפוט של מדינת ישראל יחולו על כל שטח של ארץ ישראל אשר ייקבע בצו על-ידי הממשלה.

שלים הרבתי כפי שתשרע בעוד מספר שנים לא רב. אולם לעקור היום מתוכה את המשלטים המרכזיים הללו, הרי זה לבתר אותה באופן מלאכותי, ובנתונים אלה או אלה — גם לסכן אותה מבחינה בטחונית.

בשם פחדי הדמוגרפיה נסוגה ישראל מרצועת עזה בשנת 1956; בשם אותם פחדי דמוגרפיה הכריזו ראשי ממשלה שאינם רוצים ביהודה ושומרון. אבל ניתן היה לקוות שלפחות לא נפחד מצידוף של עוד 15,000 ערבים הגרים וחיים במשלטים החיוניים ביותר לעתידה, התפתחותה, שיגשוגה ובטחונה של ירושלים בירת ישראל.

כיוון שנעשה פעם משגה חמור ושטחים אלה לא צורפו לעיר ב-1967, אני מציע לכנסת לא לעשות צעד נחפו ולומר שאין עתה השעה כשרה, שהרי בעוד שנה שנתיים נשוב ונתחרט שלא עשינו זאת היום. עתה העיתוי חיוני פי כמה, משום שיד מוגפת, ידיים מוגפות אל עבר מורח ירושלים. הידיים מוגפות ומתרומומות מכי-וונים שונים. גורם אחד, המנסה לבחוש, יושב ברומא, בקריית הוותיקאן, הלא הוא הגורם שהצטיין כל כך בהצלת יהודים בימי השואה; זה הגורם שבמלחמת 1948 היה אדיש לכל המקומות הקדושים, ליהדות, לצורות ולאיסלם כאחד, ולא נקף אצבע להצלתם נוכח ההפגזות של הבדווים מעבר-הירדן; זה הגורם שהיה אדיש לא רק להשמדת יהודים באירופה, אלא גם להשמדת מיליוני נוצרים בביאפורה, אבל הוא נזעק מאוד כל עת שנדמה לו שירושלים כולה עשויה להישאר בריבונות ישראלית, וממהר לטוות את קוריו כל אימת שנדמה לו כי בירוש-לים מסתמנת נטייה להתקפלות.

ואם לוחשים באוזני: בל נתגרה — אני אינני סבור כי משום שבקריית הוותיקאן מתיר לעצמו האפיפיור את מה שהוא מתיר לעצמו בימים אלה, אנו צריכים להירתע מלהעלות את הדברים או לקבוע את העובדות. הנפוך הוא. צריך לומר לאפיפיור, בכל הכבוד, שעליו לדעת את מקומו, עליו לזכור את המסכת ההיסטורית; צריך להעמידו במעמד הנכון והראוי בבהתייחסות לעם היהודי ולמדינת ישראל, שהוא מעמד של אפולוגטיקה טוטלית שבה הוא חייב הן לגבי העבר והן לגבי ההווה. הוא הדין בשרים בלבנון, המרשים לעצמם, בחוצי-פתם, לדבר על כך שתהיה להם זכות כלשהי לגבי ירושלים, ולהשמיע זאת למערב ולמזרח גם יחד.

ברגע זה ירושלים עוד אינה ניצבת במוקד המאבק הגטוש סביב מדינת ישראל. ברגע זה המאבק הוא על מעמדה האסטרטגי של תעלת סואץ; יש מי שסבור שלאחר שיקחו, לאחר שיטלו מאתנו את המעמד האסטרטגי שיש לנו בתעלה, או-יז אפשר יהיה לעבור אל הלב; או-יז ניתן יהיה לבוא ולהנחית מהלומות, ולהחריק את הלחץ לגבי ירושלים.

דווקא על כך, אדוני היושב-ראש, משום שכרגע ירושלים אינה במוקד הוויכוח, זה הזמן לקביעת עובדות, הן בשטח, והן מבחינה משפטית ומדינית, לגבי מעמדה של ירושלים על כל חלקיה.

(חבר הכנסת מ. סורקיס קורא קרי-את "ביניים")

הדגשתי וחזרתי והדגשתי פעמים רבות מעל במה זאת, כי בעיני קביעת העובדות בשטח, על ידי בנייה והתנחלות, יישוב ואיכלוס, היא הציד של יצירת המצי-

מהצבעה, כי רציתי להביע בזה את תמהוני וגם את מחאתי על התבטאותו התמורה והכוללת של חברי הכנסת המכובד, מר שמואל תמיר, על החולשים בעיריית ירושלים, בקשר לגבולותיה.

גם אני שותף לקואליציה בירושלים או למי שחבר הכנסת שמואל תמיר קורא "החולשים בעיריית ירושלים". וכמי שנמנה עמם אני רוצה לומר, שעיריית ירושלים נאמנה להחלטתנו על שלמותה של ירושלים. זאת הכריזה ההנהלה של עיריית ירושלים באחרונה, והיא אף לא התייחסה — אני מדגיש ואומר עוד הפעם: לא התייחסה — בהחלטתה למסמך של מר בנבנישתי, באשר זה לא היה מסמך מטעם עיריית ירושלים.

שמואל תמיר (המרכז החפשי):

הוא חתום עליו בתור הממונה על ענייני מזרח העיר, ואתה יודע שמר טדי קולק עומד מאחוריו.

מנחם פרוש (אגודת ישראל):

אתה דיברת על החולשים היום בעיריית ירושלים. הם לא מינו אותו לתפקיד זה, הם לא הטילו עליו להכין הצעה לגבולות חדשים, ו"החולשים" בעיריית ירושלים, כפי שאתה מכנה אותם, אינם אומרים זאת. אם אתה שואל אותי, שהרי אתה התבטאת בהכללה, אני יכול לומר שאני מסתייג מהמסמך הזה מלוא ההסתייגות. אין צורך לזרוק משפטים כוללניים, באשר דברים אלה רגישים מאוד ורציניים מאוד ונוגעים לציפור נפשנו. ועל כך נאמר: חכמים, היזהרו בדבריכם.

ובאשר לעתידה של ירושלים, אנחנו מתפללים כי נזכה ליום הגדול שבו יקויים "ומלאה הארץ דעת ה'", ואז עתידה ירושלים להתפשט עד דמשק.

הי"ר ש. רוזן:

רשות הדיבור לחברי הכנסת אורי אבנרי להנמקת הימנעות סיעתו מהצבעה.

אורי אבנרי (העולם הזה—כוח חדש):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה. הקול קול ילקב והידיים ידי עשו. הקול קול שמואל תמיר והידיים ידי זאב שרף. אינני יכול להזדהות לא עם דבריו של חברי הכנסת שמואל תמיר, הנאמרים בקול רם, ורם מאוד, אבל עוד פחות יכול אני להזדהות עם מעשי ידי הממשלה, הנעשים בשקט באותו כיוון, באשר כל כעסה של הממשלה על חברי הכנסת שמואל תמיר הוא בכך, שחברי הכנסת תמיר אומר בגלוי את אשר הממשלה עושה בסתר ולא בסתר.

למעשה מתנהלת מערכה לסיפוח סביבות ירושלים באמצעות שיכון, בנייה, הפקעות ומעשים אחרים. לבי לירושלים, ואינני חושב להתחרות בדיבורים עם מישהו מחברי הבית הזה על אהבה לירושלים. אינני חושב שמי שאוהב צריך להצהיר על אהבתו, ואינני חושב שהצהרה על אהבה מעידה דווקא על עמקה.

לגבי המסמך של מר מירון בנבנישתי, אני מסתייג בכל החומרה מהדברים שנאמרו על-ידי חברי הכנסת תמיר, ואני מסתייג גם מאי-אמירת דברים מצד שר המשפטים, שלא יצא להגנתו של מר בנבנישתי.

מרדכי סורקיס (המערך, עבודה—מפ"ם):

הוא לא זקוק להגנתו של איש.

הכנסת, בתבונתה, החליטה שדבר החלטת המשפט, המינוי של מדינת ישראל ייקבע גם ביחס לשטח וגם ביחס לעיתוי, כפי שהממשלה תמצא לנכון בכל עת ובכל זמן, בהתחשב בכל הנסיבות המדיניות, הבטחוניות והאחרות.

אינני חושב, שיש סיבה כלשהי שהכנסת תחליט עכשיו לשנות את פני הדברים, תוציא מידי הממשלה את הסמכות הזאת ותחליט בחוק אחרת מכפי שנקבע בצו. אני מבקש מאת הכנסת להסיר את ההצעה מסדר-היום.

הי"ר ש. רוזן:

רשות הדיבור לחברי הכנסת שמואל תמיר.

שמואל תמיר (המרכז החפשי):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת. אני חושב שראויה ירושלים וזכאית ירושלים, שלגביה יהיה קיים חוק מיוחד — חוק ירושלים — ושהגדרת גבולותיה ותחומה לא תהיה עניין של צו אדמיניסטרטיבי מוניציפלי גרידא, אשר דרכו נוסה להחיל את החוק. זו תשובתי לגבי הערותי המהותיות של שר המשפטים הנכבד. אולם, ברשות אדוני היושב-ראש, מלת הסבר נוספת להערתי הפרלמנטרית של כבוד השר. אני משוכנע שישירות חייבת לקיים כבוד בראשי מדינות; אני משוכנע, באותה מידה, שהכבוד הזה חייב להיות הדדי. עד עצם היום הזה, 23 שנים לאחר הקמתה של מדינת ישראל, לא מכירה מדינת הוותיקאן במדינת ישראל; לא מכירה בריבונותנו בירושלים. המברק שנשלח על-ידי האפיפיור הנוכחי לגויא המדינה, לאחר פגישתו עמו, היה: לגויא ישראל, תל-אביב. אינני חושב שנוכח המצב הזה של עוינות, תככים ואינטריגות, המנוהלים נגד מדינת ישראל ונגד ירושלים העברית מהמקום ההוא, אנחנו חייבים בהכרח ראש או במתן כבוד שאיננו זוכים בו. בכל הכבוד, עלינו לדבר אל האפיפיור בלשון שבה דיבר הוכהוט ב"מלאה המקום"; הדבר יתן את אותותיו, ויביא טובה לעם היהודי ולישראל.

הי"ר ש. רוזן:

ובכן, לפנינו שתי הצעות: האחת, להסיר את הצעת החוק מסדר-היום, והשנייה, להעבירה לוועדה. אנחנו נגישים להצבעה.

הצבעה

36 —	בעד ההצעה להסיר את הצעת החוק מסדר-היום
10 —	בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה
5 —	נמנעים
	ההצעה להסיר את הצעת החוק מסדר-היום נתקבלה.

הי"ר ש. רוזן:

נשמע עתה הודעות על הימנעות. ראשון ימסור חברי הכנסת פרוש הודעה על הימנעות סיעתו מהצבעה.

מנחם פרוש (אגודת ישראל):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה. נמנעתי מהצבעה, כי אני מתפלל שזוכה לשבת בשקט ובשלווה בירושלים על גבולותיה הקיימים. נמנעתי מהצבעה, כי אינני חושב שעלינו לעשות רביזיה בגבולותיה של ירושלים. נמנעתי

הוא אחד מאותם מחפשים בכנות ובשכל ישר פתרון לבעיה זו — איך לשמור על שלמות ירושלים תוך כדי סיפוק השאיפות הלאומיות של העם השני.

כבוד היושב-ראש, עוד באותו יום שבו הצבעתי בכנסת למען איחוד ירושלים — לא למען סיפוח ירושלים אלא למען איחוד ירושלים — הכרזתי מעל הדוכן הזה, שבעיני חברי ובעיני הפתרון הנכון לבעיית ירושלים הוא שירושלים תהיה שלמה כבירתה של מדינת ישראל וככי-רתה של המדינה הפלסטינית, שהיא בעינינו חלק בלתי נפרד מכל דרך של שלום.

היו"ר ש. רוזן:

הישיבה הבאה של הכנסת תתקיים ביום ב' הבא, בשעה 16.00. ישיבה זו נעולה.

אורי אבנרי (העולם הזה — כוח חדש):

לא יכול להיות ספק, שמד מירון בנגישתי הוא לא רק פטריוט ישראלי וירושלמי, אלא הוא עולה גם בראייה מדינית על כמה וכמה ממדינאי ירושלים המקצועיים והמדופלמים בבית הזה.

צריך להיות ברור, אדוני היושב-ראש, שכשם שאנחנו רוצים לשמור, במסגרת של שלום, על שלמות ירושלים — ואני הצבעתי למענה בבית הזה — כן צריך להיות ברור, שלא יכול להיות שלום אם לא יהיה סיפוק לכבוד הלאומי ולשאיפות הלאומיות של העם השני היושב בירושלים והיושב בארץ הזאת. וככל שתרבה מחשבה על הדרכים שבהן ניתן יהיה לשמור על שלמות ירושלים, ובכל זאת לספק את השאיפות הלאומיות של העם הערבי הפלסטיני, כן יוטב. אני חושב שמד מירון בנגישתי, שאפשר להסכים או לא להסכים לפירוט הצעתו,

הישיבה ננעלה בשעה 12.58.

נספחות

א. סדר-היום לישיבות קפ"ג-קפ"ה

- א. שאלות. רשמיים (תיקון מס' 2), תשל"ל-1970 (קריאה ראשונה).
- ב. הצעות לסדר-היום.
- ג. חוק בית הדין לעבודה (תיקון), תשל"א-1971 (קריאה ראשונה).
- ד. חוק התניבות (תיקון), תשל"א-1971 (קריאה ראשונה).
- ה. חוק הנוער (טיפול והשגחה) (תיקון מס' 2), תשל"א-1971 (קריאה ראשונה).
- ו. חוק רשות הנמלים (תיקון), תשכ"ט-1969 (קריאה ראשונה).
- ז. סקירת שר הפיתוח על פעולות משרדו - המשך הדיון ותשובת השר.
- ח. חוק לימוד חובה (הוראת שעה), תשל"א-1971 (קריאה ראשונה).
- ט. חוק שכר חברי הכנסת (תיקון מס' 7), תשל"א-1971 (קריאה שנייה ושלישית).
- י. הצעות חוק של חברי כנסת (דיון מוקדם).
- יא. התערערו ביחסי העבודה; גל השביתות בשירותים חיוניים (הצעות חברי-הכנסת מ. אביוהר וג. האוז' נר) - תשובת השר.
- יב. חוק יד יצחק בן-צבי (תיקון), תשל"א-1970 (קריאה ראשונה).
- יג. חוק המזונות (הבטחת תשלום), תשל"א-1971 (קריאה ראשונה).
- יד. חוק לשכת עורכי הדין (תיקון מס' 7), תשל"א-1971 (קריאה ראשונה).
- טו. חוק דיני העונשין (בטחון המדינה, יחסי חוק וסודות
- טז. חוק שיפוט בתי דין יהודים קראים (נישואין וגירושין), תשל"א-1971 (קריאה ראשונה) - המשך הדיון ותשובת השר.
- יז. חוק לתיקון פקודת החוק הפלילי (מס' 32), תשל"ל-1970 (קריאה ראשונה).
- יח. חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 3), תשל"א-1971 (קריאה ראשונה).
- יט. חוק לתיקון פקודת השטרות (מס' 3), תשל"א-1971 (קריאה ראשונה).
- כ. חוק לטיפול בחולי נפש (תיקון), תשל"א-1971 (קריאה ראשונה).
- כא. חוק לתיקון תקנות-שעת-חירום (תשלומי חובה), תשל"א-1971 (קריאה ראשונה).
- כב. חוק לתיקון דיני העונשין (דרכי ענישה) (תיקון), תשל"א-1971 (קריאה ראשונה).
- כג. חוק לתיקון דיני העונשין (עבירות חוץ) (תיקון מס' 4), תשל"א-1971 (קריאה ראשונה).
- כד. חוק לתיקון פקודת העדות (מס' 8), תשכ"ט-1969 (קריאה ראשונה).
- כה. חוק התיכנון והבנייה (תיקון מס' 2), תשכ"ט-1969 (קריאה ראשונה).
- כו. הודעת ראש הממשלה על משפט לנינגרד.
- כז. חוק האזרחות (תיקון מס' 3), תשל"א-1971 (קריאה שנייה ושלישית).

ב. הצעות לסדר-היום לישיבות קפ"ג-קפ"ה

199. ט. סנהדראי (מפד"ל): בעיית היתרי עבודה בתורכיה והאיום על חייו. י. ארידור (גח"ל): חטיפתו של קונסול ישראל בשבת.

ג. הצעת חוק האזרחות (תיקון מס' 3), תשל"א-1971

1. תיקון סעיף 2 בסעיף 2 לחוק האזרחות, תשי"ב-1952¹, בסופו, יבוא: "ה) מי שהביע רצונו להשתקע בישראל וקיבל,
- או זכאי לקבל, אשרת עולה לפי חוק השבות, תשי"ג-1950², רשאי שר הפנים, לפי שיקול דעתו, להעניק לו, לפי בקשתו, אזרחות מכוח שבות עוד לפני עלייתו."

¹ ס"ח תשי"ב, עמ' 146; תשי"ח, עמ' 84; תשכ"ח, עמ' 212.
² ס"ח תשי"ג, עמ' 159.

ד. הצעת חוק למניעת מעשי שוחד בתחרויות ספורט, תשל"א - 1971

(הוגשה על-ידי חברי הכנסת י. ה. קלינגהופר)

1. **מתן שוחד**
הנותן שוחד מטעם קבוצת ספורט אחת לקבוצת ספורט אחרת, או לעסקן או שחקן שלה, בכוונה לאפשר לקבוצה שמטעמה הוא גותן את השוחד לזכות במשחק ספורט או להשיג יתרון אחר לעומת קבוצות ספורט מתחרות (להלן - שוחד), דינו - מאסר שלוש שנים.
2. **לקיחת שוחד**
לקוח השוחד דינו כדין גותן השוחד.

דברי הסבר

בפסק-הדין של בית-המשפט העליון (ע"א 575/70, פסקי דין, כרך כ"ד 11, עמ' 499) נחשפו תופעות חמורות של שחיתות בספורט. הכדורגל בישראל. הסנקציות שניתן להטיל במסגרת השיפוט הפנימי של ההתאחדות לכדורגל אינן מספיקות כדי לעקור את הרע מן השורש. מלבד זאת, התופעות שבהן מדובר - קניית משחקים על-ידי תשלום שוחד לקבוצות ידידות ומקרי מיסחור כיוצא באלה בתחרויות ספורט - אינן רק עניין פנימי שבין העוסקים בענף ספורט מסויים, אלא יש בהן גם משום מעילה באמון הציבור.

לפיכך מוצע לקבוע בחוק, כי מעשי שיחוד בתחרויות ספורט יהיו, מעתה ואילך, בחוקת עבירות פליליות ועושהן יישפטו בבתי-המשפט של המדינה.

3. **דרכי שוחד**
אין נפקא מינה בשוחד -
(א) אם היה כסף, שווה כסף, שירות או טובת הנאה אחרת;
(ב) אם ניתן מידי הנותן או באמצעות אדם אחר; אם ניתן לידי הלוקח או בשביל הלוקח לידי אדם אחר; אם בתחילה או בדיעבד; ואם הנהגה מן השוחד היה הלוקח או אדם אחר.
4. **הוראות נוספות**
(א) המציע או המבטיח שוחד, אף שנדחה, כמוהו כנותן שוחד.
(ב) המבקש או המתנה שוחד, אף שלא נענה, כמוהו כלקוח שוחד.

ה. הצעת חוק ירושלים, תשל"א - 1971

(הוגשה על-ידי חברי הכנסת ש. תמיר)

1. השטח בארץ ישראל המתואר בתוספת לחוק זה הוא שטחה של ירושלים בירת ישראל, ויחולו עליו המשפט, השיפוט והמינהל של מדינת ישראל.
2. יבוטל צו סדרי השלטון והמשפט (מס' 1), תשכ"ז-1967, והתוספת הצמודה לו.

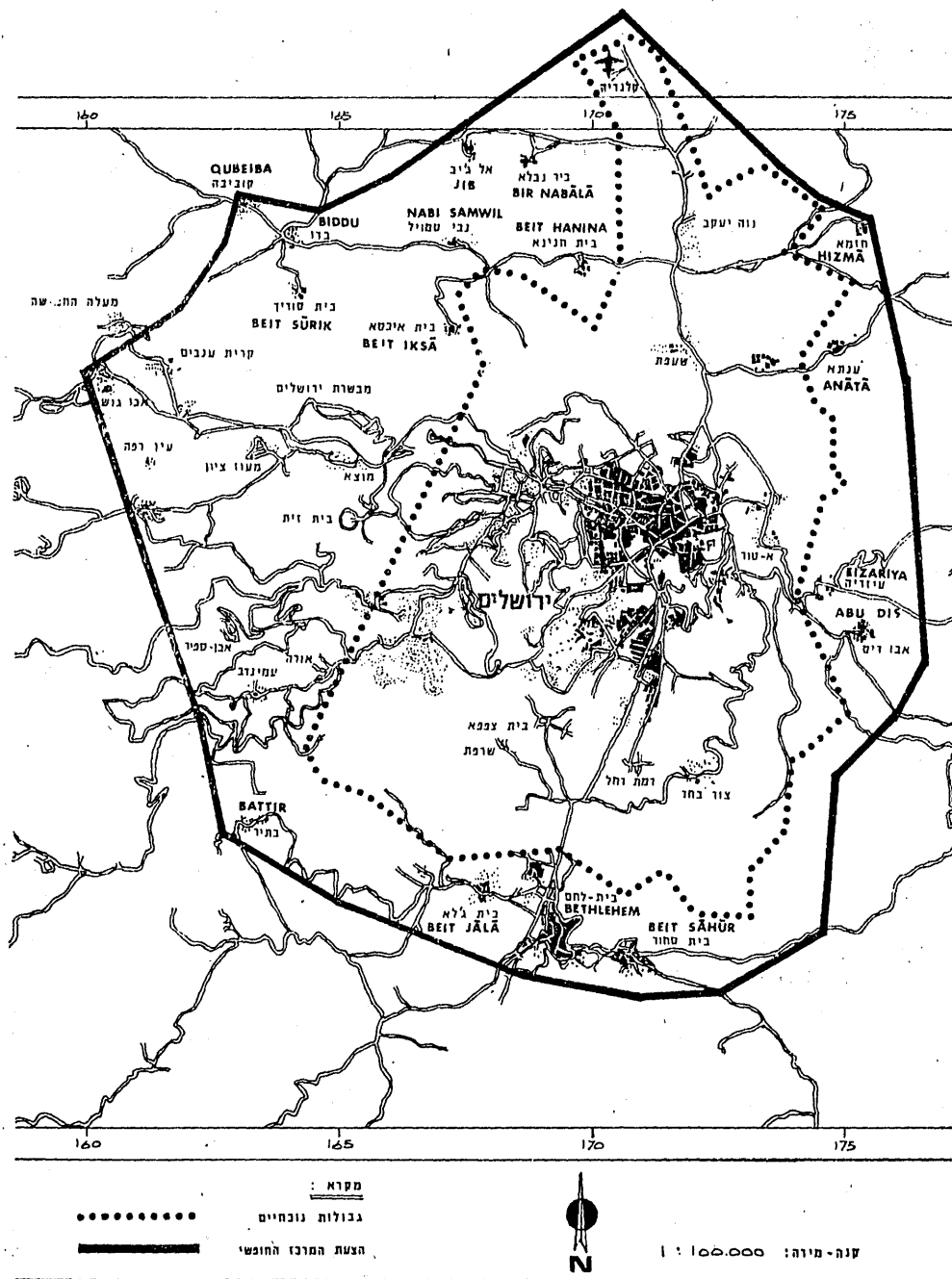
התוספת

דברי הסבר
על-פי התוספת המצורפת להצעת חוק זו ייכללו בשטחים שהם חלק בלתי-נפרד משטחה של ירושלים המקומות הנמצאים סביב לירושלים כגון: נבי-סמואל, ענתות, אבו-דיס, עזריה, בית-לחם, בית ג'אללה, ביתר ועוד.

מקומות אלה הם חלק בלתי-נפרד מהעיר וכל נסיון להפריד בינה לבין שאר חלקי ירושלים בהכרח עלול להביא לחניקת התפתחותה וצמיחתה הטבעית של העיר.

מוצע איפוא לבטל את צו קביעת שטחים והתוספת הצמודה לו, שהוצאו ביום 28 ביוני 1967, ושטחים אלה ירושלים המאוחדת בגבולות צרים ובלתי-טבעיים.

מ"ג. 1687013950 מזרחה ל-ג. 1710013921 ומשם דרום מזרחה ל-ג. 1719613892, משם צפון מזרח חית ל-ג. 1730013925, מכאן בקו ישר מזרחה ל-ג. 1738013925, ומכאן דרום מזרחה לחומא הנמצאת ב-ג. 1754513830. מחומא בקו ישר דרומה ל-ג. 1762013500, מכאן בקו ישר דרומה ל-ג. 1760012830 ומכאן דרום מערב ל-ג. 1748012700. מכאן דרומה בקו ישר עד לכביש המוליך לבית-סחור ב-ג. 1745012400 ומכאן דרום מערב למסעף הכביש היוצא מבית-סחור ל-ג. 1725012280. משם מערבה עד ג. 1698012300 ומשם מערבה, ליד חורבת אל-קציר, ל-ג. 1656012415. מכאן לכיוון מערב עד ג. 1628012600 והלאה בקו ישר מער-

שר-התחבורה ש. פרס השיב על 8 שאלות של חברי הכנסת: ש. תמיר, י. תמיר, ש. ארבלי-אלמוזליג, ש. לורנץ, ז. המר.

